بسم الله الرحمن الرحيم

کتاب تانیشتیرمه سی:

کتاب آتی: تۆکنمس قیغو

شاعر:حمیدالله بوتون حیدری

مقدمه ومهتمم:مجمدکاظم امینی

مقواطرحی:هلال الدین بهایی

حروفچینلیک:تیموربیک

فاریاب مدنی جماعه چیلیک شبکه سی نشریاتی(۱)

چاپ یبری:تورکستان باسمه خانه سی

چاپ ییلی: قش- ۱۳۹۱

تۆکنمس قبغو

حمیدالله بوتون حیدری

شعرتۆپلمی

مقدمه یازووچی ومهتمم:محمدکاظم امینی

حمیدالله بوتون حیدری نینگ قیسقچه تیریکچیلیگی

الف - اجتماعی تیریکچیلیک:

رحمتلی ملا حیدرقل «طبیب» اوغلی،حمیدالله ۱۳۳۳نچی ییلی میمنه شهریگه قره شلی«ابدال» گذریده دنیاگه کیلدی، آته سی یونانینی طبیب بولگنی اوچون،ایل اره سیده «طبیب» نامیگه مشهور بولدی، او(۲۵)کونلیکده آته سینی قولدن بیردی واونینگ تربیه سی آنه سی بوینیگه توشدی

یاش حمیدالله دستلبکی سوادنی اوز گذری مسجدیده؛ رحمتلی داملا سید عیسی خان آلدیده اورگه نیب عربخانه باشلنغیچ مکتبیده رسمی اوقیشگه کیردی ،سونگره میمنه شهریده گی ابوعبید جوزجانی لیسه سیده اوقیشگه کیریب ۱۳۵٦ ییلی اویینینگ توگه تیب کانکور عمومی سیناوینی تاپشیردی،او،کابل اوقو یورتی نینگ تیل وادبیات فاکولته سیگه کامیاب بولسه

هم، اقتصادی قپین چیلیکلرطفیلی اوپیرده اؤقوویني دوام اپتديره آلمه دی .سؤنگره فاریاب یؤکسک درالمعلمینی تشکیلاتیده،اؤقیشگه کپردی ۱۳۵۸ ییلی اوشبوتحصیلی موسسه نینگ دری- انگلیسی بؤلپمینی بیتدیرگچ ۱۳۵۹ییلی ابوعبید جوزجانی لیسه سیده اؤقیتوچی لوازمیده تعیینلندی.

آز مدتدن سؤنگره حربی خذمت(عسکرلیک) گه چقیریلیب،مکلفیت واحتیاط دوره سیدن ترخیص آلدی، بؤتون حیدری حربی خذمتنی بپتدیرگچ قپته دن فاریاب ولایتی نینگ معارف تشکیلاتیده، اوقیتوچی صفتیده خذمتگه کپریب،ابوعبید جوزجانی لیسه سی،افغانکوت قیزلر لیسه سی، کاریز قلعه قیزلرباشلنغیچ مکتبی همده امیر علیشیرنوایی لیسه سیده اؤقیتوچی وباش اؤقیتوچی صفتیده رسمی اپش قیلدی.

او،موسیقینی هم بیله دی وبیرخیل ترانه وقوشیقلرنی تؤزه تگن،اوتؤزه تگن ترانه وسرودلر۱۳۷٤-

۷٦پیللرامیر علیشیر نوایی لیسه سی نینگ ترانه گروپی آرقه لی اجراپتیلگن.

او، شمال ولایتلری طالبان گروهیگه ساتیلیب، اوشبو گروه نینگ وحشتلی ودهشتلی حاکمیتی دوریده قۏلی اپشدن بۏشه ب،اپریم مادی قپین چیلیکلر بیلن دوچ کپلگنی باعث آغیر جسمی اپشلر قیلیشگه مجبور بۏلدی،شوکبی بیرمدت فاریاب جریده سی تشکیلاتیده «تصحیح مدیری» لوازمیده اپشله دی،طالبان نینگ دهشتلی قراحاکمیتی تۏنتیریلگندن سۏنگ تۏرلی دولتی ونادولتی اداره لر تشکیلاتی جمله دن: فاریاب ملی رادیو- تلویزیونی نینگ نشرات مدیری، فاریابده گی بشری همکارلیکلر اداره سی(سی،اچ، ای) معارف بۏلیمی نینگ شیرین تگاب، خواجه سبزپوش ودولت آباد تومنلریده گی عمومی سوپروایزری لوازمیده رسمی اپش قیلدی.

بوتون حیدری حاضراپسه فاریاب ولایتی بنگ وارماده لرگه قَرشی کۆره ش باشقرمه سی نینگ آگاهی عامه مدیری لوازمیده رسمی اپش قیلیب کپلماقده،او اۆپلنگن واونینگ ثمره سی سپکیزباله بۆلیب اولرنینگ تۆرته سی اۆغیل وتۆرته سی قیزاوغیل لری: ارسلان وترنرداکتری، اپرکین فاریاب پۆکسک اۆرگه نیش انستیتوتی،تعلیم وتربیه فاکولته سی اۆچپنچی صنفی نینگ محصلی ،محمد همایون خراسان پۆکسک لیسه سی، اۆن اپکینچی صنف اۆقوچیسی وکپنجه اۆغلی اۆلوغ بپک مکتب اپکینچی صنفی نینگ متعلمی - قیزلری هم میمنه شهریده گی ستاره لیسه سیگه درس اۆقپدیلر.

-بۆتون حیدری اجتماعی حیاتده اَیریم قپپنچپلیکلر ومشقتلرنی باشدن کپچیرگن،اونینگ حیاتیده پۆز بپرگن کتته فاجعه ۱۳۸۹پیلی، فاریاب پۆکسک بیلیم اۆرگه نیش مؤسسه سی تۆرتینچی پیلی محصلی بۆلگچ

تۈرموشگه چیققن پیگیت قیزی نینگ وفاتی واوندن
بۈتون حیدری اۈزاق اۈچ پاش باله پتیم قالگنیدن عبارت
پیللردن بۈبان آغیرکسللیککه چالیققن ،دکتورلر
اَپتیشیچه او مغزی سکته سی بار،شونینگ اوچون هم
بیر- ایککی پیلدن بۈبان کۈز ومپیه سی عادی اپشله مه
گنی باعث،دکتورلر بۈبوریغیگه اساسإ فکری ودماغی
اپشلردن منع اپتیلگن.
او،بۈتون حیاتیده هیچ بیررسمی ونارسمی تشکیلات
تامانیدن ایجادی اپشلری اوچون آلقیشلنگن اپمس،
حاضر (۵۸) یاشینی تۈلدیرگن حمیدالله بۈتون حیدری
پلغۈزگپنه دولتدن آله دپگن آپلیک بیلن روزگاریني
باشقاره دی،او،رحمتلی آته سیدن میراث قالگن
اۈلتیریش اۈی وپریم بۈلک پیردن باشقه باپلیککه اپگه
اپمس،صداقت وتۈغریلیکنی حیات وتیریکچیلگی نینگ
سرلوحه سی قیلیب قۈپگن بۈتون،صاف وصمیمی
انسان بۈلیب، صمیمی تۈپغو،وجدان،سیچوکلیک،

تعهد، رسالت، وطنسیورلیک، اپل
سیورلیککه،دوستلیککه چین اپشانه دی

ب- بۆتون حیدری ایجادی فعالیتی:

بۆتون حیدری ذواللسانین شاعر ،او،اۆزبېک ودری تیللریده ایجاد قیلیب، اونینگ شعرلری سانی بیش یۆز گه یقین تۆره دی،بۆتون نینگ بیرینچی شعری«فراوان پیغله دیم» سرلوحه سی آستیده ۱۳٦٥ پیلی فاریاب جریده سی صحیفه لری آرقه لی ترقلگن ،او،دری و اۆزبېک تیللریده نشری پرچه لروطنزلرهم پازگن
او،شعرپازیش قابلیتی نی معلوم بیرکېمسه دن تعلیم آلگن بۆلمسه هم،اپلک باراونی بو یۆلده تشویق اپتیب ،یۆللاوچیلیک قیلگن استادلر قطاریده شهید محمدرسول جرئت وشهید نظرمحمد جوشن لردن آت تۆتیش ممکن،بویۆلده او،حرمتلی خداینظرعابر مشوره ومصلحتلریدن هم اۆنیم آلگن، شونینگدیک او، اۆزاَپتیشیچه محمد کاظم امینی و تاشقین بهایی لربیلن

هم مشاعره لرقیلیب؛اولرنینگ صحبتلری ومصلحتلریدن فایده لنگن.

بۆتون حیدری، اۆزبېک کلاسیکلریدن: مولانا لطفی،میر علیشیرنوای،ظهیرالدین محمد بابر، بابارحیم مشرب، نادره بېگیم وفارس- دری کلاسیکلریدن : مولانا جلال الدین محمد رومی، خواجه شمس الدین محمد حافظ، شیخ سعدی، مولانا عبدالرحمن جامی لراثرلریگه اخلاصمند او، عموم آلگنده اۆزبیک کلاسیک شعریتیده قۆله نیلگن اپسکی شعری ژانرلرقطاریده:غزل،مخمس،مسدس،مستزاد،مثنوی،تور تلیک دن کۆپراق فایده لنه دی اونینگ شعرلری ۱۳٦۵ پیلدن باشلب فاریاب،جوزجانان،پۆلدوز، بیدار روزنامه وهفته لیکلری همده سۆنگی اۆن پیل اره سیده فاریابده فعالیت آلیب بارگن میلاد نور، اپشانچ، میمنه، صدای ملت، کَلِ چۆرتگوی، اقتدار ملی جریده لری ارقه لی نشر اپتیلیب کېلماقده.

بۆتون حیدری دن حاضرگچه اۆزبېک ودری تیللریده مستقل شعری تۆپلمی نشر بۆلمسه هم فاریاب وشمال ولایتلری سطحیده چاپ اېتیلگن تۆرلی تذکره لر جمله دن «رنگین کمان شعر» تذکره سی نینگ اېکینچی جلدی،«تذکرۀ شعرای جوزجانان» و«افغانستانده گی اوزبیک شاعرلری» ناملی معاصر تذکره لر ترکیبیده اونینگ حقیده معلومات قید اېتیلیب اۆتگن.

بۆتون حیدری شعریتی نینگ اساسی موضوعینی اجتماعی حیاتده گی اېریم مادی قېینچیلیکلر،اېل قشاقلیکی ،ظلم وستملر، زورآونلیکلر،ملی نابرابرلیک، ملی تبعیض، جامعه نینگ اخلاقی بۆزوقلیگی،جهالت وبیلیم سیزلیکنی قره لش، بیلیم ومعرفت نینگ اۆلوغلش وشوکبی موضوعلر تشکیل بېره دی

او،طبیعتاء اجتماعی حیاتده بۆلگن کمچیلیک ونقصان لرنی نظم تیلی بیلن قَره لب ،اولرنی تنقید قیله دی ،شواوچون هم اونینگ شعری موضوع جهتدن تعلیمی -

اخلاقی روح کسب اپته دی،بۆتون مستقل فکرگه اپگه صاف وصمیمی انسان بۆلگنی اوچون اۆز ایجادیاتیده وطنسیورلیک ،ایلسیورلیک،اۆز مخاطب لریگه اپل واۆلوس واۆلکه نینگ ملی منفعتلریگه وفادارلیک واولرگه چیندن اخلاصمند ومعتقد بولیش همده دیانتلی انسان بولیش غایه لرینی تعلیم بپره دی،اواجتماع شاعری ،شواوچون هم شعرلری همه سی اجتماعی موضوعلرگه بغیشلنگن .

او نظم تیلی بیلن اجتماعده موجود چاپلوس لیک، خوشامد گویلیک،پاره خورلیک ورشوت، معامله گرلیک،تالانچی لیک، حرام خورلیک ،پستکشلیک، مردم آزارلیک وجامعه گه مسلط اخلاقی تۆزومگه قرشی کۆره شیب، انسانیت، اسلامیت، آداب، تعهد، وطنسیورلیک،ایل سیورلیک ووجدانلی بۆلیش نی اۆز شعری شیدالریگه تعلیم بیره دی،بوتون شعریتی نینگ عموم آلگنده تیلی ساده وصاف بۆلیب، شوباعث

کۆپینچه فارسی- دری ترکیب وعبارتلراونگه یۆل تاپگن .

هرحالده اونینگ شعریتی نی اۆزیگه خاص تامانلری کۆپ ،شواوچون هم بوشعرلرهمه اوچون تۆشونرلی واونینگ اپریم اجتماعی صنفلر وگروهلر اره سیده مشهور بولیشیگه زمینه یره تگن.

محمدکاظم امینی- میمنه -۱۳۹۱ییل

(١)

آنه وصفی

مېن اۆچون كۆنگلی بۆزیلگن بغری قانیم آنه جان
آه بالم دېب ییغله ب ېۆرگن مهربانیم آنه جان
كېچه- كۆندۆز اۆېقو كۆرمه ی،تربیت اېلب مېنی
باشیم اۆزره سایه بانیم،فخر وشانیم،آنه جان
آق سۆتینگیز بیرېبان، آق ېۆلده بۆلگن رهنما
سیز بیلن تاپدی قوت روح وروانیم،آنه جان
سیز مېنی مكتب ییبارد ېنگیز بېلیم كسبی اۆچۆن
سیز بیلن تاپدیم بۆگنج شایگانیم،آنه جان
طوطی ېنگلیغ سۆزله د ېنگیز تاتیلیم بۆلدی رسا
سیزدن اۆرگندیم ادب نی آنه جانیم،آنه جان
بۆلمه سنگیزدهر ارا،اولاد آدم ېۆق اېدی
سیز بقای تۆرمۆشیم،نام ونشانیم آنه جان
قنچه هم رنج وعذاب نی سیز تحمل اېله گن
تاكه بۆلد ېنگیز باشیمگه سایه بانیم،آنه جان

خاک پایینگیزنی کۆزگه توتیا قیلسم بۆتون
کۆنگلیم اپچره بار قووانچیم،قدردانیم آنه جان
(۲)
سمت شمال وصفی (تۆرکستان وصفی)
بۆلمسه سمت شمال،خوش روزگارینگ پۆق سېنی
تینچیلک وامنیت دن بیر شکارینگ پۆق سېنی
«طلا تیپه» باپلیگی دۆر سېنگه کتته اعتبار
بولمسه بانک جهانده، اعتبارینگ پۆق سېنی
قالین سمت شمال آوازه لیک، ممتازی دۆر
هم تجارت عرصه سیده ا فتخارینگ پۆق سېنی
بۆ اۆلوس نینگ تنظیم وحزب وگروه گه باغله مه
بۆلمسه شو ملتیم عز ووقارینگ پۆق سېنی
آنه پۆرتیم، مسکنیم نینگ تۆپراقیدۆر توتیا
هر تۆنپس حاصل بیره تگن کشتزارینگ پۆق سېنی
قهرمان باتۆر اۆلۆس هیچ کیمگه اۆزنی ساتمه گن

قدروقیمت بیلمه سنگ،پانینگده یارینگ یۆق سینی
آنه یۆرتیم مسکنیم دۆر مهد فرهنگ وادب
لیک فرهنگی اثردن یادگارینگ یۆق سینی
یشنه گن گلگون دیارهر باله سی دور بیتته گُل
هر تۆنیس گُل بۆلمسه، نقش و نگارینگ یۆق سینی
نوبهار کیلسه آچیلگه ی هرطرف گل غنچه لر
گل آچیلگن گلستان وگُل دیارینگ یۆق سینی
بۆلمسه سمت شمال نینگ قهرمان باتۆرلری
هم کۆره ش میدانیده بیر شهسوارینگ یۆق سینی
ابن سینا وظهیرالدین ومولانا کبی
دهر ارا شهرت قازانگن ،نامدارینگ یۆق سینی
هیچ کیشی اۆز آنه یۆرتیده،اۆگه ی تانیلمه سین
بو اۆلوس نینگ بیرلیگیده انتظارینگ یۆق سینی
بیرله شیب آنه وطن آباد و کۆرکم ایله لیک
اۆلکه گه خدمت اۆچون،قول وقرارینگ یۆق سینی
اۆلکه میزهر تاغ وتاشی قیپقیزیل آلتین بۆتۆن

پامیر وبام جهاندیک، تاجدارینگ بۆق سېنی

(۳)

بیوفادنیا

حالتیم قیلدینگ خراب ای چرخ بد فرجام،کېت!

تۆرمۆشیمگه قۆبمه دینگ بیرلحظه ای آرام،کیت!

اهلیت سیز چاپلوسگه قنچه بیردینگ عز وشان

صادق و خدمتگذارنی اېله دینگ ناکام ،کېت!

کیم که نَی- نَی باز بۆلدی، تاپدی سېندن اعتبار

اهلیت لیک لرنی هرگز قیلمه دینگ خوشنام،کېت!

شرم سیز اېش بیلمه گنلر برچه سی عالی مقام

اېش بېلرمان نېچه لرنینگ اېله دینگ بدنام،کېت!

بخشی لرنینگ ییغله تیبان قنچه قیلدینگ خوار وزار

فاسد وبدکاره لرگه مۆنچه بۆلدینگ رام، کېت!

بۆم قۆش وزاغ وزغن گلشن ارادۆر مست وشاد

بلبل شوریده لر بۆلیده قۆبدینگ دام،کېت !

چرخ گردون سفله پرور، کۆپ یامان وفتنه گر

چون سعادت باده سیدن بیرمه دینگ بیرجام،کیت!
اؤزنی ساتگن کیمسه لرنینگ قنچه اعزا زایله دینگ؟
اهلیت لیکلرنی بیرکؤن قؤیمه دینگ ارام، کیت!
ای فلک ظلمینگ قؤلیدن دایما قان ییغله دیم
سینی جبرینگدن بؤتون اؤز حالیمه سرسام،کیت!

(٤)

قل لیک کیشی نی
عزیز لر تا اسارت زنجیرین سیندیرمه سم، بؤلمس
اؤلوس نینگ درد وغمدن قؤتقریب تیندیرمه سم،بؤلمس
بو ملت یاولری اؤز تؤغی نینگ یاقاری تیککن دؤر
کؤترگن تؤغینی قؤیی ساری اینديرمه سم،بؤلمس
مینی بابام امیر تیمور،اؤلوغ بیک ونوایی دؤر
تؤ شؤنمس یاولریمگه تانیتیب بیلدیرمه سم،بؤلمس
فخرلی تاریخیم بیراغیده آلتین چیزیلگن دؤر
بو تاریخ اؤقیتیب باو بغرینی تیلدیرمه سم،بؤلمس

بۆگۆن اوباش وبیباش لر همه موتر سوار بۆلگن
بۆلرپۆزین قرا ایلب،اپشک مېندیرمه سم؛بۆلمس
مېنی آته - بابام کېیگن کېیم دۆراپیک تۆنلر
بو تازه عصری لرگه بیر پلاس کېیدیرمه سم،بۆلمس
که برچه پاده وانلر چوکی ومنصب گه پیتگن دۆر
ینه مېن بۆیینیگه بیر قۆنغیراق اپلدیرمه سم بۆلمس
اپزیلیب- ییینچیلیب کېتدی بو ملت جبر تاریخدن
اۆلوسیم پاولرین بیر- بیر تۆتیب اۆلدیرمه سم،بۆلمس
که سۆو کېلگن ارېقده،قېته باشدن سۆو کیلر بېلگیل
اریق لرنینگ ېنه هم سۆو بیلن تۆلدیرمه سم بۆلمس
بۆتون کۆزلب مقام اۆزینی ساتگن یۆرتداشیم نی
اۆلوسگه تانیتیب،پۆزی قراقیلدیرمه سم،بۆلمس
(٥)
وفاسیزیار
چین پۆره کدن پخشی کۆردیم،لیک قدریم بېلمه دېنگ
قنچه عذر وزاری قیلدیم،اپتگه نیم نی قیلمه دېنگ

باش قۆیيب اپککی اپاقینگ تۆپراغین اۆپه ی دپیدیم
تاش بغیر ظالم اپکن سن،کۆزگه اصلا اپلمه دپنگ
کپچه- کۆندۆز پیغله دیم مپن عاشق زارینگ بۆلیب
قیغۆ دن بغریم اپزیلدی،مپن ساری اپنتیلمه دپنگ
قهرلیک قاش و قباغینگ اۆپکه- بغریم تپشدی-کو
نازنینیم بیر کۆلیبان غنچه دپک آچیلمه دپنگ
تار- تار کاکلینگ دۆر ،رشتۀ جانیم مپنینگ
پانیمه بیر اۆلتیریب، سنبل کبی ساچیلمه دپنگ
آی جمالینگ پاغدۆسیدن کۆزده نوریم قالمه دی
بیر قۆچاغ آچیب عزیزیم، بغریمه باسپلمه دپنگ
ساغینیب کیلدیم سپنی تا بیر زیارت اپله سم
اخته ریب کپلگن چاغپمده بیرزمان تاپیلمه دپنگ
اۆزگه لرنینگ جبریدن عرض دلیم اپتالمه دیم
شوم رقیبلرپانیدن بیرلحظه یی اَپریلمه دپنگ
پککه وپالغۆز یاتیب کۆپ حالتیم بۆلدی خراب
حالیمه رحمینگ کیلیب،هرگزپانیمده کپلمه دپنگ

سپن اۆچون قۆردیم بۆتۆن،مهرومحبت بزمینی
کۆپدیریب حسرت اۆتیگه، بزمیمه قۆشیلمه دپنگ
(٦)
مزارشمعی
هم بهار کپلدی،نگاریم کپلمادی
بیرزمان کۆزی خماریم کپلمادی
کۆیدیریب هجران اۆتیگه هرزمان
کپچه تانگ آتدی و یاریم کپلمادی
وعده بیردی،بیر کپله ی دیب اۆلپری
کپچه لر تاب و قراریم کپلمادی
پۆلیده جان ودلیم قیلدیم فدا
روشنی شام تاریم کپلمادی
بیرکۆلیب عشقیده قیلدی مبتلا
نازنین وبا وقاریم کپلمادی
کۆنگلیم اپچره قۆپدی داغلراۆزره داغ
کۆنگلیمه تاب ومداریم کپلمادی

کؤز یاشیم دؤر تامچی- تامچی قان،بؤتون
همدم وشمع مزاریم کېلمادی
(۷)
قدردان آنه
دهرارا حرمتلی انسان آنه دُور
باله اؤچون بغری بریان آنه دُور
ای عزیزلر آنه قدرینی بېلینگ
مهربان وهم قدردان آنه دوُر
باله بېلمس آنه قدرین هیچ قچان
باله جان دېب،ییغلب- پؤرگان آنه دوُر
آنه پنگلیغ بیزگه پؤقدؤر مهربان
سؤزله سم چین جسم اراجان آنه دُور
طوطی خوشخوان کبی سؤز اؤرگه تؤر
باله گه تربیه بېرگان آنه دؤر
ای عزیز لر آنه گه حرمت قیلینگ
سیز اؤچون بغری اېزیلگان آنه دُور

باغ جنت دۈر اپاغی آستیده
کۆک پۈزیده مهر رخشان آنه دۇر
خدمتی لازم اپرۈر بیزگه،بۈتون
دوستلر خذمتگه شایان آنه دۈر
(۸)
ملاحت کانی
کۆروبان دلبریم حسن وجمالینگ
باشیمگه تۆشدی سودای وصالینگ
قره ب باشیمدن اۆچدی عقل و هوشیم
بلا بۈلدی جانیمگه جوره خالینگ
نگارا تپلبه بۈلدیم فرفتینگدن
جدا بۈلمس خیالیمدین،خیالینگ
قلم عاجز صفاتینگ توصیفیدن
سخنده اَجره شیب تیل،بۈلدی لالینگ
قرازلفینگ پۈزینگده حلقه- حلقه
قۈپاش پنگلیغ منور،آی جمالینگ

عجب مخمور وزیبا اپککی کۆزونگ
جفا،جانانه لرنینگ عادتی دوُر
کېچیرسېن تېنگریمیز قیلگن وبالینگ
شکوه وشوکتینگ تاباره بۆلسېن
پره شگه ی ای صنم جاه وجلالینگ
بۆلینگده اپله سم جانیمنی قربان
ینه بۆلسین بوقرداشلیک حلالینگ
اگر بۆلسه میسر روزِ وصلت
که حددن کتته تۆتسام احتفالینگ
کېچه- کۆندوز خداییم دین تېلۆر مېن
که مېنگدن آشه بۆلسین سن وسالینگ
بۆتون اېستار خدادن زارېیغله ب
الهی کۆرمه یېن سېنی زوالینگ

(۹)

بۆنیقسیز بیتلر(ریاست جمهورلیک وپارلمانی
سیلاولرمناسبتیگه بغیشله نیب پازیلگن)
تۆقنه شۆولر تۆتاشتی چوکی اۆچون
هیچ کیم بۆلمیدی آشتی،چوکی اۆچون
برچه بۆلدی اۆلکه ده منصب پرست
ملا منبردن قاچتی،چوکی اۆچون

***

کېمنی کۆرسنگ سیاستدن گېڭرور
بېلربېلمس محفلده غوغا قۆرور
مه ییز بیلن تمیز بیردور اۆلکه گه
اېش بېلمس لر نېچه کۆن دوران سۆرور

***

قنچه قیزېق سیاست نینگ بازاری
قاچاقبرلر بوملت نینگ سرداری

حقیقتگه تۆشونمس اۆشبو ملت
هرکیم پولدار بۆلسه،بۆلور باداری
***
بواۆلکه ده برچه قیلور سیاست
اۆلوس تقدیریده قیلگه ی تجارت
پۆرتیمیزده قنچه دلال کۆپه یدی
بیزنی ساتر کېمگه بۆلسه مهارت
***
اۆلکه میزده بېباشلیک نی بېلیب دۆر
عجایب کېشیلرکاندید قیلیب دۆر
بیر قیشلاقده اربابلیک قیلالمه گن
ریاست جمهورلیکده کېلیب دۆر
***
بنه کاندید قیلیب بیسواد نادان
کۆره شدن تۆبمه یدی،بیقیلگن پلوان

لیاقت سیز،کفایت سیز،نېچه لر
قچان کۆرسنگ چوکی اۆچون سرگردان
***
وکالت نینگ شربتیدن بیر تاتگن
شوراایچره اۆپقولراۆریب پاتگن
کۆزلریده پۆق اېکن شرم واۆبات
ینه کېلیب ملت گه قۆل اۆزاتگن
***
قۆل لریدن برچه ملت آواره
دربدرونان گدای وبیچاره
تېگیرمانلر اگر شوخورگه بۆلسه
تقدیرلرگه حاکم بۆلور دوباره
(۱۰)
رحمتلی داکتر هارون تورانی خاطره سیگه بغیشلب
پیغله گیل ای اېسکی تۆران باتۆراۆغلان کېتدی دیب

ملتیم دردینی سپزگن بیرقدردان کپتدی دیب
فاریابدن باش کۆتاردی،اپزگۆ- ارمانلربیلن
چرخ گردون جبریدن کۆنگلیده اَرمان کپتدی دیب
مپنگ گلی دن،ببر گلی آچیلمه گن برنا یپگیت
لاله پنگلیغ کۆنگلیده مپنگ داغ ِحرمان کپتدی دیب
سرو پنگلیغ قامتی ناگه پیقیلدی باغ ارا
باغ وبوستان وطن بۆلدی بیابان کپتدی دیب
طوطی قۆشدیک اۆپه قۆیدی،لیک اۆنده پاتمه دی
وصلت ودیداراۆچون،کۆنگلی پریشان کپتدی دیب
نامراد اۆلدی،مراد اۆستیده قتتیق مۆدره دی
شۆل سببدین اولکه داشلر پۆره کی قان،کپتدی دیب
یار واۆرتاق،قوم وقرداش،سوگیده قان پیغله دی
قیغۆ کۆرگن آنه سی نینگ بغری بریان،کپتدی دیب
حق پۆلیده چین کۆره شدی کۆکسینی قلقان اپتیب
فرقتیده شۆل سببدین برچه نالان کپتدی دیب
بیوه وبیچاره لردردینی درمان اپله دی

حسرتا اؤز دردیگه تاپمسدی درمان،کېتدی دیب
اؤلکه ده کؤپدورېیگیت،لیکن خواصی باشقه چه
آره سیدین بیر بؤیوک احساسلی انسان کېتدی دیب
باشقه قېتیب آنه تؤغمس داکتر هارون دیک ېیگیت
ارزشی آلتین دن آرتیق،مؤنچه ارزان کېتدی دیب
سوگیده غمنامه یازدیم مېن بؤتون حیدری
حسرتیده قان یؤتیب بؤلدیم غزلخوان کېتدی دیب
(۱۱)

قرآن پیروی

اعتقادینگ بار بؤلسه،مرد با ایمان سېن
عزم ورزمینگ بؤلسه ثابت،فاتح میدان سېن
حق یؤلیده جان بیریب،قانینگنی قیران اېله سنگ
اېل اېچینده آت کؤتارگن،رستم دستان سېن
چوکی ومنصب اؤچون دشمنگه بؤیین اېگمه دېنگ
خلق ارا ثابت بؤلر کیم باهدف انسان سېن
اېله سنگ گرزخم ناسور وطن نینگ التیام

بۆ اۆلۆس سېنگه اېشانگه ی،دردیگه درمان سېن
حق وباطل فرق اېتیب گر صادقانه اېشله سنگ
ملتیم باور قیلۆر کیم مرد با وجدان سېن
خلق ارا گر وعده بېرسنگ،عهدینگگه قیلسنگ وفا
اعتبارینگ کۆچ تاپر،انسان با پیمان سېن
بیر اۆزینگنی اۆېله می،ملتگه خذمت اېله سنگ
اېل اېچینده باوقاروحرمت شایان سېن
تیل بیلن یا قۆل بیلن یاکه قلم یا پۆل بیلن
اېلگه پاردم اېله سنگ بیر شخص با احسان سېن
قیسقه اېتسام گر اۆلوس دردینی احساس اېله سنگ
درد کۆرگن ملتینگنی کۆنگلیده سلطان سېن
خدمتیگدن گر بو ملت اېچره تاپسنگ اعتبار
باش کۆتاریب پۆر همیشه خان وهم خاقان سېن
چین پۆره کدن حیدری سېنگه نصیحت اېله دیم
حق پۆلیده باش کۆتارسنگ پیروقرآن سېن
(۱۲)

اۆرنه تیلمس تینچلیک تاکه عدالت بۆلمسه
اپل ارا مسوول وهم سالم قضاوت بۆلمسه
بپلمه گن عامی وجاهل دن گله درکار اپمس
عالم وفاضل کیشیلرگه قضاوت بۆلمسه
برچه قانون دن مقدس بیزگه قرآنکریم
نې قیلایلیک اۆشبۆ قانون دن،اطاعت بۆلمسه؟
ملت بیچاره نینگ حق و حقوقی پایمال
چاره میزبۆق تا بوملت گه جسارت بۆلمسه
اپش بپلرمان لر ساتیلگن دالر وکلداراوچون
هیچ قچان خادم بۆلالمس،تا رسالت بۆلمسه
ملت اپچره اعتبارسیز نپچه بیر پالغانچی لر
بۆ اۆلوسگه پۆز بۆلالمس لر،برائت بۆلمسه
نپچه لرگه پخشی انسان دپب اپشاندیک،وادریغ
دوستلیک آسان اپمس،صدق وصداقت بۆلمسه
چوکی ومنصب پره شمس،ناجوان نامردگه
کمبغل- بیچاره لرگه استعانت بۆلمسه

هر ریا کارمېن مسلمان دېب،ستم لر اېله سه
توبه سی بۏلمس قبول،انگه ارادت بۏلمسه
سۏزبیلن هرگزتۏزه لمس زخم ناسور وطن
کیمسه لرگه عزم راسخ- استقامت بۏلمسه
چین بۏره کدن حیدری ناکس گه کۏنگول بېرمه گیل
باشگه بارمس دوستلیک، اۏنگه رفاقت بۏلمسه
(۱۳)

بخشی انسان

اۏل کېشیگه قیلمه خذمت،بخشی انسان بۏلمسه
قنچه خذمت اېله سنگ،ممنون احسان بۏلمسه
تاش اېچینده ای عزیزیم،دُر وگوهر بیشمار
هر قراتاش اېنجو بۏلمس،دُر علطان بۏلمسه
اۏزلېگینگ نی اسره گیل سېن، قنچه هم بۏلسه قېین
یاونی باسیب آلالمس،کوچلی ایمان بۏلمسه
حق وناحق رای بېریب،سېله مه هرگزوکیل
اۏل وکیل باشگه اۏر،دردېنگگه درمان بۏلمسه؟

نېچه لرنينگ كۆردىميز قيلگن ايشى چال وفريب
سۆزلرين قيلمه قبول،چيندن مسلمان بۆلمسه
بېردى بالغان وعده لر دشمن لره بۆلدى غلام
بۆل جفا نينگ كيم قيلۆر،بى عهد پيمان بۆلمسه
حق بۆليده بېلنى باغلب،تانيگيل بالغانچيلر
اۆل كېشى نينگ سيله گيل،وعده سى بالغان بۆلمسه
نېچه لر ايت تيرى سېن اۆز بۆزلريده تارتيبان
تينگريدن قيلمس حيا،چهره سى عريان بۆلمسه
قېته قوم وحزب وتنظيم آتيگه الده نمه گيل
چېكمه زحمت اۇل اوچون خذمتگه شايان بۆلمسه
بۆاۆلوس حق وحقوقى دۆر اياغ آستى مدام
حق بۆليده جان بېريبان،كۆكسى قلقان بۆلمسه
برچه آدملر دۆرورلر بارى تېنگرى بنده سى
بۆل تفاوت نې اۆچون دۆرمكر شيطان بۆلمسه؟
دوستلرحق آلېنۆر هرگز بېريلمس بېلسنگيز
حق بۆليده كۆره شيب قانلارى قيران بۆلمسه

(١٤)

قبغوداستانی

عزیز لر ایشیتینگ لر کیم توگانمس داستانیم بار
بوکونگول ایچره مینگلب،باشیرون زارنهانیم بار
اگر تاریخ لرکورسنگ حقیقتلر عیان بولگه ی
فراصتلی امیر تیمورکبی صاحبقرانیم بار
نجوم علمین اولوغ بیگیم بوتون دنیاده اورگتدی
رصدخانه توزه تگان،فخرلی نام ونشانیم بار
ظهیرالدین بابرشهرتی عالمنی توتگندور
سخن سنج وسخندان،پادشاه قهرمانیم بار
حسین بایقرا دیک شاه وسلطان کم تاپیلگه ی دور
اوشل گوهرشادبنگلیغ،بیر بیلیمدان آنه جانیم بار
ادب آسمانیده تورگن قویاش ینگلیغ منور دور
علیشیر نوایی دیک فخرلی نکته دانیم بار
بویوک سلطان محمود،شاه غزنه خان وخاقانیم
دیار سومناتگه باشیریلمس فخر وشانیم بار

قدم قۏی هند ساریگه کۏرورسن،سېن ظرافتلر
پره تگن تاج محل قصرین،فخرلی شاه جهانیم بار
اېشانگیل چین سۏزیمگه گر بشرنی باله سی بۏلسنگ
که بیزنی کۏرمه گیل کم،کېنگ جهانده امتحانیم بار
قۏباش پاغدۏسی هرگز پاشیریلمس اېککی برماقده
که یېر وآسمان اېچره،حیات جاودانیم بار
تیلیمگه خوش پره شگه ی گر بۏسۏزنی فخر اېله اېتسم
پۏرورمېن باش کۏتاریب کېنگ جهانده تاکه جانیم بار
بوگېدن کۏزېۏمیش ایمان ووجدانگه خلل بېرگه ی
که تۏرکستان کبی بیزگه اۏلوغ جنت مکانیم بار
بۏتون حیدری هر صفحۀ تاریخ منور دور
قرانغۏ لرنی پارۏتگن،مه پرتۏ فشانیم بار
(۱۵)
بیمدعا دوستلیک
دوستلیک بۏلسه اگر بیمدعا
اېله گېل جانینگنی دوستینگه فدا

بخشی اۆرتاق جاندن هم شیرین بۆلۆر
گر کپشی بۆلسه رفیق بی ریا
دوستلیکده گر ریاسی بۆلمه سه
دوستلیک بۆستانی پشنه ر دایما
گر کپشی ببلسه رفیق نی قدرینی
ابله گای اۆرتاغیگه صدق وصفا
تانبمه ی ناکس گه کۆنگیل ببرمه گپل
بی نسب دن چیقمه گه ی هرگز وفا
بخشی لر بیرله رفاقت ابله گپل
بخشی لیکده بۆقله سبن خلقِ خدا
بۆلمه گیل هرگز اۆزبنگگه آرقه یبن
بیر تاماندن چپقمه گه ی هرگز وفا
ابشیتینگ بخشی قولاغینگیز آچیب
بۆلمه نگ هرگز دوست مقصد آشنا
گرچه اۆزبنگ پککه وبالغۆز بۆتون
جانه- جان اۆرتاقدن بۆلمه جدا

(١٦)

بیرلیک نواسی

اپریلیق دن ۋرتلر ویران بۇلور

اپریلیقدن خلقلر سرسان بۇلور

ای وطنداش عزیزیم بیرلشپنگ!

اپریلیق دن باروپۇق تالان بۇلور

بیر- بیراۋدن اۋزگه بۇلمنگ دوستلر

اپریلیقدن بغرپنگیز بریان بۇلور

اتفاق اپله ب وطن آباد اپتینگ

اپریلیقدن قانلر قیران بۇلور

شوم اۋروش نا اتفاقلیک ساۋغه سی

اپریلیقدن کۆز پاشی توفان بۇلور

اۋلکه میز دردیگه در مان اختارپنگ

اپریلیقدن درد بیدرمان بۇلور

بیرله شیش دور تانگری امری دوستلر

اپریلیقدن اپل- اۋلوس نالان بۇلور

اپریلیق اؤزی بلای جان اپکن
اپریلیقدن خلق سرگردان بؤلور
هر کیشی اؤزجانیگه جبر اپله بان
اپریلیقلر باعث نقصان بؤلور
سؤزلهدیم بیرلیک سرودینی بؤتون
اپریلیقدن کؤزلریم گریان بؤلور
(١٦)
بهارایامی
نوبهار اؤلدی بسه ندی،گلشن وبوستانلر
باغ وبوستانده آچیلدی،سنبل وریحانلر
هر تامان گللر آچیلدی،بنگی کؤکلم فیضیدن
مشکباراؤلدی آدیر لر،دشت لر- دامانلر
ته نتی دهقان چپن بؤره کدن اپش اوچون بپل باغله دی
بیر- بیراوگه یار اؤلدی اپشچی ودهقانلر
اؤلکه میز کؤرکم اپتیبان،اپش قیلینگ،زحمت چیکیب
پاش وقرری و یپگیت لر،باغله بان پیمانلر

بیرله شیشدن شوره زارلربۆلغوسی دور گُلستان
بیرله شیب محنت چېکینگ احساسلی انسانلر
اۆلکه میز آباداېتینگ،هم ېشنه تینگ،گللر ییکیب
اۆلکه داشلر کۆنگلیده هیچ قالمه سېن ارمانلر
یاره لر ناسور اۆلدی شوم اۆروشنی جبریدن
بۆل دواسیز یاره لرگه آخته رینگ درمانلر
جان کۆېر لیک ایله بان بۆاۆلکه ده خذمت قیلینگ
آنه ېۆرتیمده ېره شگه ی ،خذمت شایانلر
قهرمان باتۆر اۆلۆسیم غیرتینگ دن اۆرگیله ی
همتینگگه مېنگ تصدق،صدقه بۆلسین جانلر
قۆتلو بۆلسین ای وطنداش ېنگی کۆکلم- سبزه لر
کۆککه قۆېگن بۆل وطن نینگ شهرتی نروانلر
مېن بۆتون کۆنگول قانیدین سیزگه ېازدیم شعرِتر
بۆل سرودیم ساۆغه قیلدیم سېز اۆچون یارانلر

(۱۷)

نفیر فاریابی غرلیگه تخمیس

فلک بیداد اپله آلغان قۆلیمدین اختیاریمنی
کیمه اپتای؟کیمه سۆزله ی،بۆپنگلیغ اضطراریمنی؟
عجب جور اپله بان قیلدینگ قرا، بول روزگاریمنی
جانیمگه طعنه لر اۆردینگ،پۆقاتدینگ اعتباریمنی
نپچۆک جور وجفا ایلب،خزان فیلدینگ بهاریمنی

***

اپتیب جبر وجفا لر روزگاریمنی قرا قیلدینگ
حالیمگه زار اپتیب ،قیغۆ وغمگه آشنا قیلدینگ
مپن بیچاره حالیمگه ستم لر ناروا قیلدتینگ
پیغیب قیغۆ وغملرنی مپنی کۆنگلیمگه جا قیلدینگ
نپچۆک اظهار اپته ی بیچاره کۆنگلیم اپچزه باریمنی

***

فلک ظلمینگ قۆلیدن کۆزلریم خونبارپیغلار مپن
تیریکلیک لذتینی بپلمه دیم دپب،زار پیغلار مپن

ستملرحسرتیدن بیرایمس،مینگ بار بیغلارمبن
سۆزیم بالغان ایمس اۆز حالیمه هوشیار بیغلر مبن
قنی بیر همدمی کۆرسه مینی حال نزاریمنی ؟

***

غریبلیک قۆلیدن،مبندن رفیقلاریم گریزان دور
نبگه کیم هرقچان کۆرسه مبنینگ حالیم پریشان دور
بو حالتنی کۆریب آز- آز، تانیشیشدن پشیمان دور
دایم حسرت چبکیبان کبچه – کۆندۆزبۆراکیم قان دور
فلک جبر ایله بان بۆزدینگ تۆزیلگن کاروباریمنی

***

زمانه جبریدن بنگی، بهاران فصلیده سۆلسم
جهانده بیر بهار کۆرمه ی اگر برگ خزان بۆلسم
غم وقیغۆ وحسرتدن اگر پیمانه دبک تۆلسم
بوحسرتلر چیکیب بیرکۆن اگر عمریم تۆلیب اۆلسم
اۆقینگ لر دوستلر چیندن بۆبازگن یادگاریمنی

***

مبنی احوالیمه هردم زمین وآسمان بیغلر
اگر کورسه بو حالتنی،سماده کهکشان بیغلر
اگر اَبتسم حقیقت نی همه اهل زمان بیغلر
بوتون دنیااپلی کونگلی اپزیلیب بغری قان بیغلر
عجایب تاش بغیر سبن سورمه دبنگ احوال زاریمنی
(۱۸)

انصافلی تجارلرگه

سبن ای احساسلی تجار،کبل وطن دردینی درمان قیل
تجارت بولیدن دایم،قبین لیکلرنی آسان قیل
غریب- بیچاره لرنینگ دایما بغری اپزیلگن دور
شفقت بولیدن بیچاره لرگه،لطف واحسان قیل
بوکون سبنگه خدا ببرگن،متاع ومال ودولتنی
اولوس نینگ خیرینی اپسته ب،همیشه شکریزدان قیل
ینه ببش کون بو دنیاده،سبن هرگز بولمه گبل مغرور
ملایملیک بیله بیچاره لرکونگلینی شادان قیل
کبتورمه غیر-غیرک بیرله بولفک،اپلب تجارت سبن

اولۈس دردینی سېزیب،آزیق- آوقت نی ارزان قیل
بوکۆن انصافدن اۆتمه،غریبلرکۆنگلینی سۆتمه
صداقت پیشه لیک بیرلن،اولۈسگه عهد وپیمان قیل
هدفسیز تۆقنه شۆولردن،اۆلوس دور زار وبیچاره
ضروری نرسه لرنینگ اۆلکه میزگه،سېن فروان قیل
اۆروش نینگ قۆلیدن بولکۆن وطندوردشت وصحرادېک
اېتیب آباد وکۆرکم آنه پۆرتینگنی،گلستان قیل
بو ملت حالیگه پیغلب اېزیلدی اۆپکه وبغریم
بۆتون دنیا اېچینده آنه پۆرتیم،باغ وبوستان قیل
(۱۹)
تینچلیک
اۆلکه میزگه صلح بۆلسین برقرار
تینچلیک دور بیزلره منگۆ شعار
اۆلکه ده تامین بۆلسېن تینچلیک
بۆل خزان اۆرگن چمن،بۆلسېن بهار
چین پۆره کدن اۆلکه گه خدمت قیلینگ

تینچلیک دۈر بیر عجایب روزگار
اۈلکه میزده امنیت تامین اپمس
باغ وبوستان وطندور شوره زار
تینچیلیکدن اۈزگه آرزو بیزده پۈق
ملت بیچاره میزدۈر انتظار
حقتعالی حالیمیزگه رحم اپتیب
پشنه سپن گُل آچیلیب،گلگون دیار
صلح اوچۈن پیغلب اپزیلدی بغریمیز
تپنگری بۈلسین برچه میزگه،اۈزی یار
تینچلیکدور،بختیارلیک باعثی
صلحدن آۈزگه پخشی اَرمان،قیده بار؟
تینچلیک کۈرمه ی اگر اۈلسم بۈتون
بول سرودیم سیزگه قالسین یادگار

(۲۰)

قربان هیپتی مناسبتی بیلن

دوستلر پیغام بپرینگلر،عید قربان کپلمه سپن

کپلسه گر بیزلرتامانگه،شاد وخندان کپلمه سپن

عید ونوروزوبرات بیرمدّتی صبر اپله سپن

کۆنگلیمیز شادان اپمس،مۆنچه شتابان کپلمه سپن

هیپت ونوروزلرگه حرمت وعزت کپره ک

بیزگه پۆق تاب وتوان،اپلب پریشان کپلمه سپن

بو اپزیلگن بغریمیزنینگ قپته باشدن اپزمه سپن

بیزنی حالیمیزنی سۆرمه ی،بیزگه مهمان کپلمه سپن

ملت بیچاره میز افسرده ودرمانده دوُر

کمبغل بیچاره دسترخوانی ،بی نان بۆلمه سپن

میله لر- خوشلیکلرنی اپسیمیزگه سالمه سپن

بیزلره دردوالم اپله ب ،نمایان کپلمه سپن

نوروزوعیدوبراتنی کیمنی کۆنگلی اپسته مس؟

چاره سیز لیک قۆلیدن اپتۆرمیز،ایجان کپلمه سپن

یېغله ماق آسان اېمس کۆنگولگه دردی بۆلمسه
دردیمیزسِیزمه ی دېینگلرمۆنچه آسان کېلمه سین
طعنه اېتمانگ دوستلرېازگن سرودیمنی اۆقیب
کمبغل لیک قۆلیدن کۆنگلیم بۆتون قان،کېلمه سېن
(۲۱)

سالم قضاوت

ای عزیزلر بو وطنگه مېن صداقت کۆرمه دیم
راستلیک هم تۆغریلیک،همده عدالت کۆرمه دیم
کېمنی کۆرسنگ تۆغریلیکدن کتته- کتته لاف اۆره ر
لیک عمل میدانیده صبر وقناعت کۆرمه دیم
عدل وقانوندن اطاعت برچه گه ورد زبان
نظم وقانوندن مگر ذره اطاعت کۆرمه دیم
اۆلکه گه خدمت قیلیش کتته رسالت دېیدیلر
بیغرض انجام تاپگن،بیر رسالت کۆرمه دیم
عایدات سیز چوکی گه هیچ کیم علاقه باغله مس
تاکه نانی بۆلمسه،اۆنگه ریاست کۆرمه دیم

حسرتا بیرخیل کېشی لرچاپلوس،اوپینچی دور
اېش قیلیشده چاپلوسلرده لیاقت کۆرمه دیم
حرص دنیا برچه نینگ آلوده قیلگن،حسرتا!
بیرکیشیگه تۆغریلیک همده نجابت کۆرمه دیم
شوم اۆروشنی قۆلیدن بیچاره بۆلدی بو اۆلوس
اۆلکه داشدن بیر- بیریگه استعانت کۆرمه دیم
پاره ودنیا اوچۆن حقلرنی ناحق قیلدیلر
بول وطنغه حق اوچۆن سالم قضاوت کۆرمه دیم
کمبغل پسیر- یتیم لردربدر- آواره دور
باې وبردم قارنی تۆقلرگه سخاوت کۆرمه دیم
اۆلکه میز ویرانه وبرچه وطنداش دربدر
بۆل حقیقتلرنی کۆرماقده بصیرت کۆرمه دیم
دردوغملر قۆلیدن برچه علیل وناتوان
قېغۆ کۆرگن اۆلکه داشلرگه،سلامت کۆرمه دیم
برچه صادق گوییاهیچ بیرکیشی خایین اېمس
بۆرتیمیزتاراج بۆلدی،بیر ملامت کۆرمه دیم

شول سببدن يېغلرم مېن اېزيليب بغريم بوتۈن
اۆلكه داشلركاميده هيچ بير حلاوت كۆرمه ديم
(۲۲)
گۈزه ل پۈرت
اى سېويملى فاريابيم،باغ وبوستانينگ گۈزه ل!
باغ ارا قۈېسم قدم سنبل وريحانينگ گۈزه ل!
آنه پۈرتيم،مسكنيم تاغ وتاشينگدن اۆرگيله ى
نوبهار پنگليغ هميشه دشت ودامانينگ گۈزه ل
هرزمان باقسم چمنده سبزه وگُل چقنه شۈر
اېنگ چيرايلى گلستانينگ همده اۆرمانينگ گۈزه ل
دُروگوهر كانى سېن،اېل اېسته گن اَرمانى سېن
دهراراشهرت قازانگن معدن وكانينگ گۈزه ل
تۈپراغينگ دۈر توتيا وبير تاپيلمس كيميا
چشمه سارينگ آب زمزم ،آب حيوانينگ گۈزه ل
شاعر وعارف وفاضل،اهل دانش سېنده بار
علم ودانشگه بيزه تگن هربيرانسانينگ گۈزه ل

اپنگ سخاوتلی،شجاعتلی اولوسلر سپنده بار
هم کۆره ش میدانیده هر باتۆر اۆغلانینگ گۆزه ل
قیش ویازوکۆز فصلی هم بیزه یاقیملی دور
مشک وعنبرنی ساچیب کېلسه بهارانینگ گۆزه ل
کېندیگیم نینگ قانی تامگن سېۆگلی پۆرتیم اۆزېنگ
بیزنی قۆېنینگگه آالیب کېم قنچه سېۆگانینگ گۆزه ل
محنت اېلر هر اېکینچی سای وادیرلرده کۆپ
یېرنی بغرین چاک قیلگن ،تنتی دهقانینگ گۆزه ل
خدمتینگ قیلسم بوتۆن بو تنده جانیم باریچه
کۆنگلیم اېچره بار قۆوانچیم شوکت وشانینگ گۆزه ل
(۲۳)
آدمیت حسرتی
آدمیّت اېسته سنگ آدیم کۆتر،آدم بیلن
آدمیّت گر اېتارسېن،آدم همدم بیلن
پخشی انسان باغ اراده بیر آچیلگن گُل دۆرور
گُل طراوتلی بۆلر گر اېسله سنگ شبنم بیلن

ای عزیزیم سۆزنی قتتیقی پۆراکنی آغریته ر
پاره تاپگه ی التیام،داری بیله،مرهم بیلن
هیچ قچان اۆرنیده تۆشمس معنی سیزبیهوده سۆز
سۆز پاقیملی وپاریم تۆشگه ی،یامان سوز غم بیلن
تانیمه ی ناکس کپشینی، سرّ وقّرینگ اپتمه گیل
همدم وهمزاربۆلگیل آدم مَحرم بیلن
خلق اپچره ای عزیزیم همتینگنی تۆت بلند
جایی کپلسه تینگ تۆت اۆزنی هرزمان حاتم بیله
تا تیریک سپن دهرارا بپش کۆن سخاوت پیشه بۆل
اپلنی کۆنگلیده اۆرین آل،خذمت پیهم بیله
ملتیم نینگ دردلری کۆنگلوم بۆتون قان اپله دی
دوستلرسۆزنی تۆگتدیم دیدۀ پُرنم بیلن

(۲٤)

بۆیۆک دولت اربابی وستاره شناس بیلیمدان عالم،میرزااۆلوغ بیک وصفیده

بیلیم نینگ گنج شایانی،لیاقتلی اۆلوغ بیگیم
سیاست مردِمیدانی،شجاعتلی اۆلوغ بیگیم
منجم هم ریاضیدان،شرفلی حافظ قرآن
بهاسیزگوهرغلتان،ریاضتلی اۆلوغ بیگیم
ادبدوست وبیلیم پرور،ادیبلرگه بۆیۆک رهبر
آتیغه فخر اپتر خاور،شرافتلی اۆلوغ بیگیم
قۆرپب کتته رصدخانه،مدارس هم کتابخانه
حسابسیزقصر وایوانه،ظرافتلی اۆلوغ بیگیم
بیلیم اسرارینی بیلگن،عجب کارنامه لر قیلگن
غنیملر بغرینی تیلگن،شهامتلی اۆلوغ بیگیم
کواکبده نظر سالگن،رموزینی تاپیب آلگن
جهانیلرگه بیلدیرگن،فراصتلی اۆلوغ بیگیم
سخن سنج وسخندانیم،فدا بۆلسین بۆتون جانیم

شرفلی شاه وسلطانیم،صلابتلی اۏلوغ بېگیم

(۲۵)

وطنگه تثنالر

ای وطن گُللر آچیب کېلگن بهارېنگگه سلام

مشک وعنبرلرساچیب کېلگن شعارېنگگه سلام

باغ وبوستانینگ بیزه ندی،هرتۏنېس گُللرېلن

آچیلیب آق وقیزیل،نقش ونگارېنگگه سلام

دشت ودامانینگگه باقسم،قیپقیزیل الوان کبی

قیزگُلی بیرله قۏشېلگن لاله زارینگگه سلام

ناز اۏېقودن تۏریب هردم نزاکت اېله گه ی

نرگس مستانه وکۏزی خمارینگگه سلام

سروقدی اېگیلیب بوستان ارا اېلر خرام

بونزاکت اېله گن،طُرفه نگارینگگه سلام

شاخه اۏستیده قۏنیب چهچه اۏره ر،گلشن ارا

بلبل شوریده ودل بیقرارینگگه سلام

ارسلان اۏغلانلرېنگ بېل باغله گن خذمت اۏچون
بول شکوه وبول جلال وافتخارینگگه سلام
کۏنگلیم اېستر بۏتون،بۏلسېن بهارینگ بی غبار
مردمِ باغیرت وبا اعتبارینگگه سلام
(۲٦)
ظالم گه دَوران قالمه سېن!
ای الهیم پیر پۏزیده ظالم انسان قالمه سېن
ظالم وخایین کېشیگه،شوکت وشان قالمه سین
اېله بان جور وجفا،اۏلکم نی ویران اېتدیلر
جبر اېله آباد بۏلگن،کوشک وایوان قالمه سین
اۏلکه میزنینگ دهر ارا نام ونشانی باراېدی
ای الهیم، آنه پۏرتیم مونچه ویران قالمه سین
خلقیمیز آواره بۏلدی نېچه ظالم قۏلیدن
ملت بیچاره میز،حالیگه حیران قالمه سین
برچه میزنالنده میز ظالم قومندان جبریدن
صلح کېلسین اۏلکه ده،ظالم قومندان قالمه سین

تینچلیک یۆق اۆلکه میزده،شواوچون آواره میز
اۆرنه تیلسین تینچلیک ظالمگه دَوران قالمه سین
کمبغل،یسیر، یتیملر نان- نان دپب قیچقیره ر
هیچ کیشی نینگ ای خداسفره سی بی نان قالمه سین
ای خدالطف اپله گیل صلح وصفا نینگ بیزلره
بیوه وبیچاره لرکۆنگلیده اَرمان قالمه سین
هر بیری قیلدی جفا،اۆز آتینی اسلام قۆییب
ای خدابو اۆلکه گه شونده ی مسلمان قالمه سین
معرفت نینگ اهلیگه جوروجفا کۆپ قیلدیلر
معرفتگه قرشی تۆرگن،کپمسه نادان قالمه سین
قیغو وحسرت چپکیبان،بغریمیر بۆلدی کباب
یا الهی هیچ کپشی نینگ بغری بریان قالمه سین
ای فلک ظلمینگ قۆلیدن دادوفریاد اپله دیم
اپله مه بیدادکیم کۆنگلیم پریشان قالمه سین
بۆل قرانغۆ کپچه لرنینگ تپنگری پارپتسین اۆزی
کیم جفا کۆرگن اولۆس بی آب وبی نان قالمه سین

کپچه- کۆندوز ییغله رم مپن اپزیلیب بغریم بۆتون
اۆلکه میزگه هیچ کیشینی کۆزی گریان قالمه سین
(۲۷)

حسرت هجومی

کپچه تۆردیم اۆپقودن کونگپل پریشان پیغله دیم
دوستلر،اۆرتاغلر،حالیمگه حیران پیغله دیم
بسکه چیکدیم هرزمان قیغۆ وغملر بیحساب
اپگری بختیم قۆلیدن کۆپ زارونالان پیغله دیم
تاقدم قۆپدیم جهانده پۆلداشیم قیغۆ اپکن
حال زاریمگه قره ب،حیران وسرسان پیغله دیم
کمبغللپکدن تاپالمه ی جان کۆپار اۆرتاغنی
شول اۆچون بۆغزیم تۆلیب،کۆپ دیده گریان پیغله دیم
عاقبت قدریمگه کۆپدیم آه وحسرتلر چپکیب
نامه پازدیم،نوحه لر قۆردیم،غزلخوان پیغله دیم
تامچی- تامچی قان کبی آقدی کۆزیم پاشی بۆتون
کیم یۆره ک- بغریم اپزیلدی بس فراوان پیغله دیم

(۲۸)

وطن سېوگیسی

باغلرېنگ فردوس ېنگلیغ،نوبهاریم سېن وطن

تاغ وتاشېنگدیرگۆزه ل،گلگون دیاریم سېن وطن

شهرتینگ تاریخ بۆییده قۆپاش ېنگلیغ عیان

کۆنگلیم اېچره بارقۆوانچیم- اعتباریم سېن وطن

کۆک بیلن تېنگ تاخته گن «تیربند تاغ تیزمه»لری

دهراراشهرت قازانگن،افتخاریم سېن وطن

بابروتېمۆر،نوایی واولۆغ بېک مسکنی

بخشی دن قالگن نشانیم،یادگاریم سېن وطن

تۆپراغېنگ دۆر توتیا وقۆملرېنگ کان گُهر

قّوت کۆنگلیم،اُمید روزگاریم سېن وطن

قېسی بیروصفینگنی اېتسېن؟ قۆلده دیر عاجزقلم

پامیرینگ عالمنی باسگن،گُلدیاریم سېن وطن

ارزیگه ی ېۆلینگده قیلسم مېن بوجانیمنی فدا

ای شکوه وعظمتیم،دارالقراریم سېن وطن

ای وطن،ای آنه یۏرتیم،شهرتینگدن اۏرگیله ی
کیم بۏتون دنیا اپچینده اعتباریم سپن وطن
(۲۹)
بیرلشیب ای اۏلکه داش،بواۏلکه نی آبادقیل
قیغۏ ودردوالمدن قۏتقزیب آزاد قیل
قهرمان باتۏر اولۏس،صاحبقرانیم باله سی
شان وشوکت بیرله اۏتگن،تاریخینگدن یاد قیل
ملت بیچاره میز جوروجفالر تارتدیلر
دردی نینگ درمان اپتیبان ،برچه نینگ دلشاد قیل
آنه یۏرتیم مسکنیم،حالین کۏرپب قان ییغله گیل
بول خرابه اۏلکه نی صلح وصفا ایجاد قیل
پاۏلرپنگ آنه وطن کۏرکم لیگی نینگ اپسته مس
ارسلان پنگلیغ کۏره ش ،دشمنلرپنگ ناشاد قیل
کپندیگیم نینگ قانی تامگن آنه یۏرتیم- مسکنیم
بول شیرین اۏلکه اۏچون سپن همتینگ فرهادقیل
بوگۏزه ل یۏرت مپن وسپن نینگ باغیمیز- بوستانیمیز

تینچلیک بوستانیده بلبل کبی فریاد قیل
کپسکیرعزمپنگ بیرله بپل باغله بوگۆن ای اۆلکه داش
دشمن مکاره نینگ باروپۆقین برباد قیل
اۆپکه وبغریم اپزیلیب،نظملرپازدیم بۆ تون
ای وطنسپوراولۆسیم،خسته کۆنگلیم شاد قیل
(۳۰)
آنه تیل
اۆز تیلینگنی تانیمسدن،آته نی« آغا»دپمه
تازه دن عصری بۆله ی دیب «اکه»نی «لالا»دپمه
فخرلی فرهنگیمیزبار،هم چیرایلی سۆزلر
بیخبرلیکدن عزیزیم«ابه» نی«کاکا» دپمه
گراۆزپنگنی تانیسنگ«تاغه» عجایب سۆز اپرۆر
بیشرملیک پۆلیدن سپن«تاغه»نی«ماما» دپمه
کپنگ جهان فرهنگ- تیلیده احترام اپله ش کپره ک
سپن اۆزینگنی تانیمسدن،اۆزگه نی اعلا دپمه
تااۆزپنگنی تانیمه،تپنگری تانیماق دۆر قیین

سپن اؤزپنگنی تانیمه ی،طاعتلریم برجا دپمه
قیسی بیرقومنی کؤریب سپن،اؤزگه تیلگه آت قؤیر؟
اؤزگه گه تیلماچ بؤلیب آنه تیلیم بیجا دپمه
پول اؤچون،منصب اؤچون بیگانه لرگه قُل بؤلیب
اؤزتیلینگدن اَجره شیب بوعادت دنیا دپمه
سپن نوایی واولؤغ بپک ،میرزابابر باله سی
آته- بابا تانیمه ی ،اخزگه کپشی دانا دپمه
بیلمه سنگ تاریخ وفرهنگ ،آزچه باق تاریخگه
پاؤنی خوش قیلماق اؤچون آنه تیلیم رسوا دپمه
چوکی ومنصب اؤچون آنه تیلینگ سؤکیب بؤتون
نپچه مدتدن نَری ایوای و واویلا دپمه
(۳۱)
اپسکی تاریخ
تاریخیم نینگ عظمتیدین اپله سم گر یادلر
اؤرته نیب حسرتگه قالگه ی دشمن شیادلر

بۆل وطندۆر کۆپ اولۆغ فرزانه لرنینگ بېشېگی
یۆرتیمیزاهلیگه باردۆر،اۆتگن استعدادلر
اۆلکه میز دۆر میرعلیشیرنوایی مسکنی
باش کۆترگن قۆښنیدن کۆپ باهنر استاد لر
هربیری شهرت قازانگن عالم وفرزانه دۆر
علم وحکمت بابیده قیلگن بۆیوک ایجادلر
اۆل نیاکانیم پره تگن فخرلی کارنامه لر
اېسکی تاریخیمده باردۆر،اېسته سنگ استاد لر
پاخ جفاسیدین بوکۆن آنه وطن ویرانه دۆر
رحمسیزلیک بیرله قیلدی ظلم واستبدادلر
اۆل جفاگرناخلف لرقۆلیدن بۆلدی خراب
نې اۆچون کیم اۆلکه میزگه اېله دی بیدادلر
کۆپ قیښلیکلرده دوچ اۆلدی بوکۆن آنه وطن
اېمدی بیزلرگه کېره ک دۆر،همت فرهادلر
شوم اۆروشنی قۆلیدن بیچاره بۆلگن اۆلکه داش
تۆن و کۆن ییغلیدی تینمه ی،خاطر ناشادلر

حق اۆچون قانلر تۆکیب،جاندین اۆتیب یۆرگن اولۆس
قاره تۆپراق آستیده یاتگن قدی شمشادلر
بۆل وطن قیغۆ سیدین،تاب وتوانیم قالمه دی
اۆپکه وبغریم اپزیلدی،باشله دیم فریادلر
مپن بوتۆن حیدری کۆردیم وطن نینگ حالینی
کۆزپاشی،کۆنگول قانیدین اپله دیم انشادلر
(۳۲)
اۆل خداییم پۆلیده جانیم فدا قیلمای نپتای؟
حقتعالی عشقی نینگ کۆنگلیمه جا قیلمای،نپتای؟
درگهیگه«ربنا» دیب،التجا قیلمای،نپتای
قپته- قپته شکر لله نینگ اداقیلمای نپتای؟
ملت بیچاره حقیده دعا قیلمای نپتای؟
***
یا محمدمصطفی سپن احمد مختارسپن
شافع روزجزاسپن،اُمتینگه یارسپن

چین ۋره کدن اُمتینگگه مهربان غمخوار سېن
اېککی دنیاده صلابتلی سپه سالارسېن
خاک پایینگ کۆزلریمگه توتیا قیلمای،نېتای؟

***

یا محمد مصطفی خاکروب آستانینگ بۆله ی
بۆسه غانگگه باش قۆییب،چیندن اېنانگانینگ بۆله ی
صدقه نام ونشان وشوکت وشانینگه بۆله ی
چین ۋره کدن جان بېریب هر لحظه قربانینگ بۆله ی
جان فدای اۆل محمد مصطفی قیلمای نېتای؟

***

سېن شریعت ۋلیدن امُتلرینگ قیلدینگ خبر
هم یاقیملی سۆزلرینگ کونگۆللره قیلدی اثر
اُمتینگ بۆلدی بوکۆن اسلامېّتگه مفتخر
سېن قرانغۇ کېچه لر نینگ بیزلره قیلدینگ سحر
بۆل حقیقت ۋلیده دل آشنا قیلمای نېتای

***

بیزلره ۋللاوچی دۋر ایات قرآنکریم
تیلیمیزگه جاری بسم الله الرحمن الرحیم
عالم وفاضل کېشیلر،بیزلره یار وندیم
قیل هدایت بیزلره اېمدی بوتۋن عقل سلیم
کۋنگلیمه آیات قرآن رهنما قیلمای نېتای؟

***

(۳۳)

جرئتینگدن اۋرگیله ی
قهرمان سرباز میهن،جرئتینگدن اۋرگېله ی
ارسلان ېنگلیغ کۋره شچن،غیرتینگدن اۋرگیله ی
حق ېۋلیده ببلنی باغلب ېاۋنی قۋدینگ هرتامان
هیبتینگ آچ بۋری ېنگلیغ،هیبتینگدن اۋرگیله ی
ارسلان سربازمیهن،کۋره گان نینگ باله سی
قد وبستینگگه تصدق،صوّلتینگدن اۋرگیله ی

باشرف سرباز میهن،کۆنگلیمیزنینگ قۆتی
آنه پۆرتیم تۆغریسیده زحمتینگدن اۆرگیله ی
آنه پۆرتینگ سقله گیل طالب نمالر شریدن
قېته دن تاریخ تۆزه تگیل،شوکتینگدن اۆرگیله ی
کېچه لر بیدادیگه بیرلحظه اوېقۆکۆرمادینگ
غیرتینگگه مېنگ تصدق،عظمتینگدن اۆرگېله ی
آنه پۆرتینگ خدمتینی قېته دن قیلدینگ بجا
ای شرافتلی اېناغم حرمتینگدن اۆرگېله ی
پاۆلرینگ حق وحقوقینگنی اېاق آستی قېلۆر
کۆره شیب قۆتقزاولۆسنی،شفقتینگدن اۆرگیله ی
اتحاد اېلب بوکۆن پاۆنی گریزان اېله دینگ
اتفاقینگگه تصدق،وحدتینگدن اۆرگیله ی
ملت بیچاره میز،سیزلرگه کونگول باغله گن
مهربان سرباز میهن،همتینگدن اۆرگېله ی
توپ وراکت تۆغریسیده کۆکسینگی قلقان اېتیب
یاۆ سری تۆغری پۆگورگن،جرئتینگدن اۆرگیله ی

مېن بوتۈ وصفینگ یازدیم بورنگین نامه نی
سېنگه یاربۈلسېن خداییم،خذمتینگدن اۈرگېله ی
(۳٤)
اۈقیتوچی توصیفی
معلم اوشبۇ دنیاده شرافتلی بیرانسان دور
قۈلیمیزگه قلم بېرگن فراصتلی بېلیمدان دور
سعادت بابینی کۈزلب،حقیقت بۈلینی اېزلب
صداقت سۈزینی سۈزلب،عجایب بیرسخندان دور
شرافت اولگۈسی بۈلگن،صداقت کوزگۈ سی بۈلگن
بیان اېتسم حقیقتنی،تاپیلمس گوهرِکان دور
قۈیاشدیک پاقتۈلیک ساچگن، فلاحت بابینی آچگن
قرانغۈلرنی پارۈتگن،قۈپاش پرتوافشان دور
بېلیم سیز چنقه بان قالسه،کوسوسیز دشت سوزانده
زیریککن حالتیده اۈل،مثال آب حیوان دور
قۈپاش پنگلیغ منور دور،بوتون دنیاگه رهبر دور
باری عالمنی پارۈتگن، درخشان مِهرِرخشان دور

(۳۵)

قرانکریم نازل بۆلگنیگه بغیشله نیب پازبلگن
بهار قرآن
ای ملت مسلمان کېلدی بهارِقرآن
اېله نگ عبادت هرآن،ای دوستدار قرآن
کېلدی عبادت آیی،خیروسخاوت آیی
سیزلرگه قۆتلوبۆلسېن،خوش روزگارِقرآن
اسلام کرامتیدن،روزه شرافتیدن
تیللرگه جاری بۆلدی،زیبا شعارِقرآن
قرآن قیلینگ تلاوت،حقدن قیلینگ اطاعت
ایدوستلر بولېنگلر،خذمتگذار قرآن
اېله نگ سخاوت اېمدی،صدق وصداقت اېمدی
تا اۆلکه گه کۆچه یسېن،عزّووقارقرآن
هرملت مسلمان،سرتاج دور جهانده
اسلام گه خوش پره شگی،بول اعتبارقرآن
اېمدی قیلیب جماعت،قرآن قیلیب تلاوت

ایدوستلر بۆلینگلر،شبِ زنده دارقرآن
مهرومحبت اپله نگ ،لطف وشفقت ایل نگ
ای دوستدار اسلام،ای پاسدارقرآن
(۳۵)
هییت لیک
هییت کپلدی غریب – بیچاره ونادار یپغلیدی
کۆیيب حسرت اۆتیغه،کۆزلری خونبار یپغلیدی
هییت وبپره م ونوروزلر،گرچه مبارک دور
غریبلر،چاره سیزلیک قۆلیدن ناچار یپغلیدی
کیپب پنگی کیپم خوشلیک قیلرپاپلرنی فرزندی
غریبلر باله سی،حسرت چپکیب تکراریپغلیدی
اۆروشنی قۆلیدن بۆلدی پریشان ملتِ مظلوم
خداگه عرض حالی نینگ،اپتیب اظهاریپغلیدی
هییت کپلدی،غریب – بیچاره لرنینگ سفره سی بی نان
صغیر،یسیر- یتیملربیراپمس،مپنگ بار یپغلیدی

هرفسیز تۆقنه شوولردن،بوملت بۆلدی سرگردان
تاپالمه ی دردیگه درمان،بحال زار یپغلیدی
بومسکین کۆنگلیمه طعنه لراۆرمنگ،کیم بوتۆن پنگلیغ
بومیهن حالیگه هرتپلبه وهوشیاریپغلیدی
(۳٦)
ارسلانلرگه سلام
حق اوچۆن بپل باغله گن باتۆرجوانلرگه سلام
ارسلان پنگلیغ کۆره شچن،پهلوانلرگه سلام
چین پۆره کدن بیلنی باغلب،خذمت مردم اوچۆن
صف شکن باتۆر یپگیتلر،قهرمانلرگه سلام
اۆلکه میزهرتاغ وتاشی،افتخار اپلر بوکۆن
هیبتی آچ بۆری پنگلیغ پاسبانلرگه سلام
بابروتپمۆر،نوایی واولۆغ بیک باله سی
بیرله شیب خذمتگه کپرگن جانه- جانلرگه سلام
اۆلکه داشلرسپۆنر فخراپله بان سیزلراوچۆن
کۆنگلیمیز نینگ قّوتی،سیز ارسلانلرگه سلام

قامتینگیزگه پره شگه ی گۆپی وشلوارینگیز
نامینگیز عالمنی تۆتگن،کاردانلرگه سلام
غیرتینگیز کپنگ جهانده آفتاب پنگلیغ عیان
اپسکی تاریخیم شکوهین،اپسله گانلرگه سلام
منگۆتاریخ لرپراتدینگیزاپتیب فتح وظفر
تاریخیمز شوکتی نینگ اسره گانلرگه سلام
سروپنگلیغ قامتینگیزهیچ قچان خم بۆلمه سپن
سیزشجاعتلی یپگیتلر،قدردانلرگه سلام
ملتیم- پۆرتیم اۆچون کۆکسلرنی قلقان اپله بان
سیز اولۆس سپۆر،وطنپرورجوانلرگه سلام
خاک پایینگیزنی اپتسم کۆزلریمگه توتیا
سیز بوتۆن قانداش وتیلداش،مهربانلرگه سلام
(۳۷)
آنه وطن
وطن سپن جسم اراده جانیمیز سن
وطن سپن رگده پۆرگن قانیمیز سن

وطن باغ وگلستانینگ گۆزه ل دېر
وطن سېن پشنه گن بوستانیمیزسن
وطن سېن کۆزیمیزنینگ توتیاسی
وطن سېن قوّت ایمانیمیزسن
وطن سېنگه فدا بۆلسېن باشیمیز
وطن سېن گوروگورستانیمیز سن
وطن سېن دهراراشهرت قازانگن
وطن سېن شوکتیمیز- شانیمیزسن
وطن هرتاغ وتاشینگ کیمیادور
وطن سېن گوهریمیز-کانیمیزسن
وطن سینگه قیله ی جانیمنی قربان
وطن سېن اېسته گن اَرمانیمیزسن
وطن باتۆر اولۆسینگ سېنده باردور
وطن سېن عهدیمیز- پیمانیمیزسن
وطن آتینگ تیریک بۆلسېن همیشه
وطن سېن جنت ورضوانیمیز سن

وطن وصفینگ اۆچون پازدیم ترانه
وطن سېن صولت دورانیمیزسن
(۳۸)
ییتیم ناله سی
یتیم مېن آه ونالمگه اثرېۆق
نهالِ آرزویمگه ثمرېۆق
فلک جبری بیله بیچاره بۆلدیم
جهان اېچره مېنی دیک دربدرېۆق
تۆن وکۆن باشیمه نان قیغۆ سیدور
که مېنگه لقمه نان،شام وسحر ېۆق
نېتایېن هیچ کېشیگه دادیمگه ییتمس
کېشی بیچاره حالیدن خبر ېۆق
یقین اۆرتاغلریم حالیمنی سۆرمس
که اصلا مېن ساریهیچ بیر نظر ېۆق
بوکۆن بیر تاش بغیرگه قۆل اۆزاتدیم
دېدی:ای بیحیا،سېنگه هُنرېۆق

تۆناون قۆشنیمیز تۆییگه باردیم
دێدی سێندیک غریبگه تۆی خبر ێۆق
پلوخورگه پلو بێرسنگ پره شگه ی
غریبگه تۆی ساری‌هرگزگذر ێۆق
پریشان خاطریم آشفته بۆلدی
دێدیم بیزلرگه اصلا سیم وزر ێۆق
خدا اۆزی غریبگه چاره قیلسێن
خدادن اۆزگه هیچ بیرچاره گرێۆق
بوتۆن بغریم اێزیلدی ییغله ماقدن
جهانده مێن کبی خونین جگر ێۆق

(۳۹)

بنده لرگه بنده میز

قهرمان وباتۏر ورزمنده میز،بنده لرگه بنده میز

فاضل ودانشور وگوینده میز،بنده لرگه بنده میز

بیزگه باردور تاریخ ونام ونشان،برچه کۏرېلگن عیان

فخرگه شایسته وبالنده میز،بنده لرگه بنده میز

بابه میز دور تېمۏر صاحبقران،آت کۏترگن قهرمان

دېنگیز اېچره تۏلقین توفنده میز،بنده لرگه بنده میز

فخر پره تگن« بن سینا»«بابر» فرخنده میز

بیزولیکن باشقه لردن گنده میز،بنده لرگه بنده میز

«تاج محل» قصرین پره تگن«شاه جهان»،

آنه میزدور«نورجهان

برچه میز نام آور وارزنده میز، بنده لرگه ینده میز

اوُل نوایی واۏلوغ بېک نکته دان،

پاوگه بۏبین اېگمه گان

علم وفرهنگ عرصه سیده زنده میز،

بنده لرگه بنده میز
کۆککه اۆچگن شاهین وشهبازیمیز،هر بلند پروازیمیز
بیز بوگون بیر کفترِ پر کنده میز، بنده لرگه بنده میز
قنچه باردور بیزگه استعدادیمیز، باهُنراجدادیمیز
کۆپ بیلیمدان،مبتکر سازنده میز، بنده لرگه بنده میز
بیزگه« تۆرکستان»اپرورماواء بیلپنگ،
هاریمه ی محنت قیلینگ
وادریغا خسته ودرمانده میز، بنده لرگه بنده میز
اپش بیلرمان پخشی انسان بیزده بار،
اپزگو- اَرمان بیزده بار
نې قیلایلیک اژدها کامینده میز،بنده لرگه بنده میز
یۆرنیمیز دوربرچه گه آنه وطن، گُلشن وباغ وچمن
کهر والفت لر بیلن آگنده میز،بنده لرگه بنده میز
بیزگه بۆلگه ی ظلم واستبدادلر، هر تۆنوس بیدادلر
معنویت یۆلیدن دارنده میز، بنده لرگه بنده میز
بیزگه باردورمونچه فخر وافتخار،دهراراده اعتبار

یاوآلیده اۏت کبی سوزنده میز، بنده لرگه بنده میز
باشیمیزگه یاوقیلورمونچه ستم،کۏنگلیمیز ماۏای غم
شول سببدن دایمانالنده میز، بنده لرگه بنده میز
قنچه قیلسه یاواگر ظلم وستم،باشیمیز بۏلمیدی خَم
جرقیره ب یۏلدوز کبی تابنده میز، بنده لرگه بنده میز
یاولریمیزکمسیته ربیزنی هنوز،کۏنگلیمزده آه وسوز
ملت باغیرت وپاینده میز، بنده لرگه بنده میز
بیزگه قرداش دور« امام ترمذی»،
اول«بخاری» نینگ اۏزی
دین اسلام یۏلیده فرخنده میز، بنده لرگه بنده میز
بیز اپمس میز کتته لرگه چاپلوس،اۏزگه لرگه دستبوس
قۏل اۏپیش دن عارقیلگن بنده میز، بنده لرگه بنده میز
بیزحقوق یۏلیده تپبره نگن بۏتون،بیزگه کتته آزمون
حق یۏلیده اۏلمسه ی شرمنده میز، بنده لرگه بنده میز

(٤٠)

خسته مېن

ای یارانلر بۈل جهاندن خسته من

بۈل زمین وآسماندن خسته من

خلق ارا صدق وصداقت قالمه دی

ناقۈله ی اهلِ زماندن خسته من

پول اوچون ایمان ووجدان ساتدیلر

اۈلکه داش بی ایماندن خسته من

بخشی لرنینگ حسرتا کېم سانی کم

دهر ارا برچه پاماندن خسته من

چکی ومنصب نی کۈزلب هرزمان

هرتامان قۈل تشله گاندن خسته من

هرگروه نینگ قۈلیدن بیر تۈن کېیب

اۈزنی قدرین بیلمه گاندن خسته من

هرسومه لکده قۈشیمچه اۈن قۈشیب

تۈپه تۈغری یۈرمه گاندن خسته من

کۆپ اۆیات سیز،بی حیا ووندگیر
صدق اپله اپش قیلمه گاندن خسته من
یۆل اپتیرگن حالیگه حیران اۆلوس
بول نَدَم سیزکارواندن خسته من
گلشن اپچره قرغه ماؤااپله گن
اوشبو باعث کارواندن خسته من
بلبل شوریده گه جای قالمه دی
باغ اراده باغباندن خسته من
چرخ بیزنی بسکه ناکام اپله دی
تۆغری اَپتسم امتحاندن خسته من
حق یۆلیده شعرلریازدیم بۆتون
سۆزلریمگه تۆشمه گاندن خسته من

(٤١)

بۆیوک سیاستچی وحق یۆلیده اۆزی نینگ قربان قیلگن

عالیجناب ذات

شهید محمدطاهربدخشی خاطره سیگه بغیشله نیب

پازیلگن:

بدخشی عزیز قانینگه سوگند

چیراپلی اپزگو- اَرمانینگه سوگند

حقیقت پۆلیده جانینگدن اۆتدېنگ

بومحکم عهد وپیمانینگه سوگند

قیزیل قانینگ وطن قیلدی گلستان

بیزه تگن باغ وبوستانینگه سوگند

تعصب ضدیگه تۆغری کۆره شدېنگ

ضمیر پاک ووجدانېنگه سوگند

اخشاتدېنگ قفل وزنجیرِاسارت

اخشاتگن قُفل وزندانېنگه سوگند

عدالت سیز تۆزومگه قرشی تۆردېنگ

بۆزیلمس دین وایمانېنگه سوگند
عجب طرح وعجب اندیشۀ نغز
اثل اېچره اېزگو برهانېنگه سوگند
قۆیاش ېنگلیغ منور خطِ مشینگ
یاقیلگن مهر رخشانېنگه سوگند
سېن اثردېنگ بحرِتقوی وصداقت
یۆقلمس معدن وکانېنگه سوگند
حقیقت یۆلیده تخشدینگ قماقه
تۆگنمس شوکت وشانینگه سوگند
بوملتگه اېدېنگ قافله سالار
اۆلوغ همتلی کاروانېنگه سوگند
بۆیوک اتېنگ تیریک قالدی همیشه
اېل اېچره قصه – داستانېنگه سوگند
یېن هرگزاثگمه دثنگ باش اهریمن گه
غنیم گه قرشی فرمانثنگه سوگند

طبیب حاذق دردِ بوملت
بخیورگن داری- درمانېنگه سوگند
گوزه ل آتېنگ بیلن زیبا «بدخشان»
قدم قخیگن بدخشانینگه سوگند
شهید بۏلدی یۏلېنگده«باېقرا جان»
اۏزېنگدېک تنتی اۏغلانېنگه سوگند
اخلوسیم دردینی سیزدېنگ یۏره کدن
بوقیلگن لطف واحسانېنگه سوگند
«بدخشی» ای اَبرمرد شجاعت
شهید بۏلگن تن وجانېنگه سوگند
همیشه اېله دۏنگ قرآن تلاوت
اوشل ایات قرآنېنگه سوگند
مزارڅنگ تاپمه دیم باشیمنی قۏېسم
تۏغیلگ اۏې وآستانېنگه سوگند
شهید بی مزار وبی نشانیم
تۏکېلگن قانِ قیرانېنگه سوگند

تملق اۆزره چیزدېنگ خطِ بطلان
یازېلگن لوحه عنوانېنگه سوگند
بۆتون چیزگن خطېنگ اېزلب کېترمن
یازېلگن لوحه عنوانېنگه سوگند
(٤٢)
قنچه پیمان اختە ریب ؟!
قنچه ېیغله ی ای وطن دردېنگگه درمان اختە ریب؟
بیر طبیب حاذقِ بالطف وایمان اختە ریب
بخشی انسان اېزله دیم، ېیللریۆگوردیم دهرارا
یعقوب سرگشته دېک یوسفِ کنعان اختە ریب
بیغرض خذمتچیلرنینگ حسرتاکېم سانی کم
خسته وافسرده من،خذمتچی انسان اختە ریب
ناخلف لراېلکیدن باشیم آلیب کېتماقچی مېن
«مشرب» دلخسته دېک آزاده انسان اختە ریب
نېچه لرگه یار واورتاق دېب اېشاندیم صدق اېله
ۆچره دیم شیطان بیله مېن،نورِ یزدان اختە ریب

گُل اۆزه ی دېب گلشن اېچره بيخبر قۆبديم قدم
شوره زارلرگه اده شديم باغ رضوان اخته ريب
قېقرانغو کېچه لرنينگ پيغله بان قيلديم سحر
ياغدوليکنی تاپمه ديم خورشيد رُخشان اخته ريب
ملت وميهن اوچون هر دايما قان پېغله ديم
قېغۆ لراستيده قالديم اېزگو- اَرمان پېغله ديم
آنه يۆرتيم حالتيدن،حالتيم بۆلدی خراب
تاپمه ديم بير آدم پاکيزه وجدان اخته ريب
شول سببدن تېلبه مېن عقل وهوشيمدن اَجره شيب
يا واخرتاقدن بختون بير عهدوپيمان اخته ريب
(٤٣)
حاليميزگه افسوسلر!!
بو اۆلوس تقديريگه قنچه تجارت قيلديلر؟!
ياونی سۆزيگه کېريب اېلنی حقارت قيلديلر

معنوی باېليکلريميز برچه غارت قيلديلر

بابا واجدادیمیزگه کۆپ اهانت قیلدیلر
یبز هنوز اۆیقوده میزافسوس وهی- هی بیزلره!
****
یاوییلن تیلماچ بۆلیب تیلداش بۆلدی نېچه لر
اېلگه قرشی یاولره یۆلداش بۆلدی نېچه لر
بیر قۆل وکۆنگول بۆلیب قۆلداش بۆلدی نېچه لر
یاوگه جاسوسلیک قیلیب سرداش بۆلدی نېچه لر
یبز هنوز اۆیقوده میزافسوس وهی- هی بیزلره!
****
تاریخ وفرهنگیمیزنی قېته تالان قیلدیلر
ملت بیچاره میزنی زار ونالان قیلدیلر
برچه میزنینگ احتیاج لقمۀ نان قیلدیلر
هرتمان آواره اېله ب زاروحیران قیلدیلر
یبز هنوز اۆیقوده میزافسوس وهی- هی بیزلره!
****

یاونی پانپده باریب شیره وشربت تاتدیلر
بواؤلوس نی دالر وکلدارگه بابلب ساتدیلر
قپته- قثته ملت بیچاره نی الداتدیلر
اؤزلری قوربقه پنگلیغ بسکه سیمریب پاتدیلر
یبز هنوز اؤپقوده میزافسوس وهی- هی بیزلره!

****

بیزوکیل بؤلگن بیلن پاوگه قدردان بؤلدیلر
یاوزیر بؤلگن بیلن ممنون احسان بؤلدیلر
چوکی ومنصب اوچون بد عهد وپیمان بؤلدیلر
دولت ودنیا اوچون منکرِ قرآن بؤلدیلر
یبز هنوز اؤپقوده میزافسوس وهی- هی بیزلره!

****

بیز اپشاندیک کپم فلانی خان بیلیمدان بیزده بار
عالم وفاضل،سخن سنج وسخندان بیزده بار

پاوگه قَرشی تاخته گن باتۏر قوماندان بیزده بار
اپسکی تاریخ،اپسکی فرهنگ،اپزگو- اَرمان بیزده بار
یبز هنوز اۏپقوده میزافسوس وهی- هی بیزلره!

****

تیمۏر وبابراۏلوغ بپک ونوایی هیچ قچان
یاو بیلن یۏلداش بۏلیب،دشمنگه بۏپین اپگمه گان
هربیری اۏز نوبتیده باتۏر اۏتگن قهرمان
اپله گن کارنامه لاری بیزگه دورنام ونشان
یبز هنوز اۏپقوده میزافسوس وهی- هی بیزلره!

****

مپنگ دریغ ودرد کپم بیر- بیرنی قدرین بیلمه دپک
بیرله شیب بیرلیک تمانگه هیچ قچان اپنتیلمه دپک
بیرقۏل وکۏنگول بۏلیب یاولرنی بغرین تیلمه دپک
شول سببدن بیز اسارت دامیدن آچیلمه دپک
یبز هنوز اۏپقوده میزافسوس وهی- هی بیزلره!

****

ایمدی چیندن ای عزیزلر متحد بۆلماق کېره ک
تامچی- تامچی پیغیلب دېنگیز کبی تۆلماق کېره ک
بۆل اسارت زنجیرینی پرچه لب اوزماق کېره ک
حق یۆلیده تېک تۆریب مردانه وار اۆلماق کېره ک
یبز هنوز اۆیقوده میزافسوس وهی- هی بیزلره!

****

(٤٤)

آلتین ورقلی تاریخ
فخر وحماسه پره تگن تېمۆرِ صاحبقران
کېنگ جهان اېچره همیشه منگو آتی جاویدان
دهرارا شهرت قازانگن پُرصلابت بابه میز
دین اسلام یۆلیده قۆبگن بۆیوک نام ونشان
یاشیریلمس هیچ قچان برماق ایله پاغدو قۆیاش
نې اوچون کېم آفتاب نوری ساچیلگن هرتامان
تا اروپاده کۆتاردی بیرق اسلامیت
شهرهٔ آفاق بۆلدی اُول امیرِ کۆره گان

اهلِ فرهنگ وادب دور خاندانِ تېمۈری
علم ودانش عرصه سیده قنچه بېرگن امتحان
عالم علمِ نجوم میرزا اۇلوغ بېک عزیز
آتی عالمگیر بۈلدی،شهرتی چیققن زمان
اوُل ظهیرالدین بابر فتح هندوستان اِېتیب
تاج محل قصرین پره تدی فخربیرله شاه جهان
باغ شهرآرا،جهان آرا وباشقه نېچه لر
باغ بابر کابل اېچره آفتاب پنگلیغ عیان
آنه گوهرشاد قیلگن اېشلریدن یاد اِېته ی
افتخار اېتگه ی آتیگه اوُل هراتِ باستان
میر علیشیر نوایی وحسین باېقرا
علم ودانش هم سیاست عرصه سیده فخر وشان
روضۀ شاه ولایت یادگارِ بی نظیر
کتته بیر اخلاص بیرله بوُل عمارت تشله گان
هیچ قچان خفاشلر کۆرمس قۈیاش پارقین لیگی
ني بیلور کۆزی سیقیر،پاغدونی هرگز کۆرمه گان

اِبت آغیز اۆرگن بیلن دېنگیز سووی بۆلمس حرام
دایما اِبتلر هۆره ر،اۆتیب کېتادور کاروان
بی تعصب تاریخیم ېپراغینی کۆرسنگ اۆقیب
حرف- حرفی،نقطه- نقطه بول حقیقتلر بیان
اېسله ب اۆتدیم «حیدری» بیر مشت نینگ خرواردن
تېمۆری لر برچه سی دور نکته سنج ونکته دان
(٤٥)
میمنه گه ارمغان
فاریابیم فخری دورنام ونشانِ میمنه
آنه ېۆرتیم،مسکنیم،جنب مکانِ میمنه
باغلری رشک جنان وتاغلری کانِ گُهر
موج اۆره ر ریحان وسنبلر کلستانِ میمنه
تۆپراقی دورتوتیا وتاشلری آلتین کبی
آب ِ زمزم دن چۆچوک آبِ روانِ میمنه
جسم وجانینگده پاقیملی دور هوای فاریاب
اېنگ چیرایلی وسېویملی اسمانِ میمنه

شهرتی بیرله بیزه ب تاریخلر پپراغینی
اپسکی تاریخ بپلگی سیدور ارمغانِ میمنه
پۏرتیمیز صوفی وفاضل،اولیاء لر مدفنی
هم کرامت اپگه سی دورعارفانِ میمنه
میمنه خلقی علمپرور،ادب سپور اپرور
بُلبل شیرین سخن دور شاعران میمنه
میمنه تاریخ اراده قهرمانلر بپشیگی
ارسلان پنگلیغ پیگیت لرپاسبان میمنه
شهر همت، شهر غیرت،شهر الفت پۏرتیمیز
هم سخاوت پیشه دور پیروجوان میمنه
ای وطنداش عزیزیم میمنه قدرینی بپل
چین پۏره کدن دایما بول مهربانِ میمنه
صنعت قالین- گلیمی رونق بازاردور
شول سببدن باش کۏتارگن تاجران میمنه
میمنه وصفیده پازدیم اوشبو رنگین نامه نی
اپله سین اظهار شکران دوستانِ میمنه

دایما آتی تیریک بۆلسین بو دنیا باریچه
خدمتیده تاخته گن هر قهرمان میمنه
پۆرتیمیز هر باتۆراوغلانی شجاعت کان دور
شول سببدن حیدری هم نغمه خوان میمنه
(٤٦)
ظهیر فاریابی وصفیده
فخر اپله گر پۆقله سم بۆلگه ی ثواب
کپم ظهیردور شاعرِ عالیجناب
پۆرتیمیز شاعر- ادیبلر مسکنی
شهرۀ آفاق بۆلدی فاریاب
شعریت بوستانینی پشنه تدی کپم
هید بپره ردیوانیدن عطروگلاب
معرفت دریاسیده تۆلقون اپرور
سۆزلریده دُر وگوهر بیحساب
قیسقه اپتسام اول کپشی نینگ وصفینی
شعریت بابیده آچدی پنگی باب

کپنگ جهان اپچره قازاندی شهرتی
ارزیگه ی استاد دپب قیلسم خطاب
معرفت بیرله تۏلیق دیوانلری
هرسۏراغینگگه بپره ر پنگی جواب
ای وطن تاغ وتاشپنگدن اۏرگپله ی
باتۏر اۏغلانپنگ ظهیر فاریاب
سپونیب پازدیم بۏتون وصفیده نظم
هر کلامی بیزگه دور بیر دُر ناب
(٤٧)
معلم توصیفیده
معرفت آسمانیده خورشید تابان معلمیم
هر سۏزپنگیزدُر وگوهر،جسم اراجان معلمیم
مپنگه بیر دپنگیز وفا وهم محبت درسینی
ای شرافتلی مُدرس،مشکل آسان معلمیم
اوشبو عالو پۏرتیده سشن سن سعادت اپچی سی
دهرارا شهرت قازانگن فخر دوران معلمیم

تاپدی سیزدن جان ودل،صدق وصداقت شیوه سی
کۆنگلیمیزنینگ قوتی سن اپزگو- اَرمان معلمیم
معرفت کانونیده کېرگنده کۆنگلیم شاد اۆلور
علم ودانشگه بېزه نگن سیز بیلیمدان معلمیم
مېنگه اۆرگه تدېنگ بیلیم اسرارینی شفقت بیلن
اُستادیم،رهبریم،دردیمگه درمان معلمیم
قیسی بیر وصفېنگنی اېتسین قۆلیمه عاجز قلم
سېن سخن پردازسن همده سخندان معلمیم
قۆتلو بۆلسېن برچه نگیزگه بول مبارک بېره مېنگ
مېن ایاغېنگ تۆپراقین اېتسم زیارت ارزیگه ی
گر اجازت بۆلمسه کۆنگلیم بۆتون قان معلمیم
(٤٨)
بخشی اَرمان
سېونرمن طرفهُ مهمانیم کېلور
نوبهارده یار جانانیم کېلور
عشقیده آواره وبیچاره من

کۆنگلیم اپچره پخشی اَرمانیم کپلور
اپککی زلفی حلقه- حلقه تۆلغانیب
اۆرگپلاپین عشق پیچانیم کپلور
اۆتدی بیزدن آه وحسرت کپچه سی
قپش پۆقاتیب نوبهارانیم کپلور
عشوه بیرله کۆتاریب بیر- بیرقدم
باغ ارا سنبل وریحانیم کپلور
قپش پۆقالدی برچه قپناقی بیلن
کۆک پۆزیده مهر رخشانیم کپلور
اپککی اُسروک کۆزلری شهلا بۆلیب
تاش بغرلیک کۆزی فتانیم کپلور
آچیلیب قیزیل- پشیل گلشن ارا
لاله وسنبل وریحانیم کپلور
گُل آچیلدی قپته دن بوستان ارا
گُلنی سپویب سپوگلی جانیم کپلور
ماهرولرنینگ صفیده نازنین

زلفی سنبلدېک پریشانیم کېلور
قېقرانغوکېچه نینگ یاغدو اېتیب
بیزنی ېۏقلب ماهِ تابانیم کېلور
(٤٩)
سېوگی حِرمانی
فرقتینگدن کۏنگلیم اېچره داغِ هجران دور نهان
حسرتېنگدن کۏکسیم اېچره سوزِ حِرمان دورنهان
تېرمۏلیب باقسم ېۏزېنگده،مهریدن تۏېمی کۏریم
حلقه- حلقه سُنبل اېچره ماهِ تابان دور نهان
قېقرا دور قاشلرېنگ شهلاونرگس کۏزلرېنگ
قاش وکۏزېنگ آره سیده تیر مژگان دور نهان
قامتېنگ سرو روانی جلوه اېتسه باغ ارا
هم نزاکت باغیده سروخرامان دور نهان
مجلس آرا سېوگلی،مېنگ درد وغملر عاملی
ساچلرېنگ تاریده گویا رشتهٔ جان دور نهان
پیغله بان آلدیم قلیم قۏلیمده کۏزیاشیم بیلن
یازدیم اوشبو نامه نی دلده بۏتون قان دورنهان

(٥٠)

نېلاپين؟!

درد وغم ديوانه قيلدى نېلاپين؟

خلق ارا افسانه قيلدى نېلاپين؟

عدل وانصاف ومروت قالمه دى

حاليمه حيرانه قيلدى نېلاپين؟

اۏلكه ميز ويرانه بۏلدى حسرتا!

كۏزلريم گريانه قيلدى نېلاپين؟

زورآوانليک پۏرتده بيداداپتار

برچه نى سرسانه قيلدى نېلاپين؟

پاره خورلرهرتامان دوران سۏره ر

خلقيميز نالانه قيلدى نېلاپين؟

قيغۏ وغملر بيلن همخانه من

كۏنگليمه غم لانه قيلدى نېلاپين؟

كۏزلريم ياشى بۏليب قان دېک روان

غم بيلن غمخانه قيلدى نېلاپين؟

(٥١)

وطن توصیفی

کۆزلریمگه سرمه قیلسم ذره تۆپراغینگ سینی
جنت ورضواندن آرتیق گلشن وباغینگ سینی
بیزلره اینگ افتخار دورهر بلند تاغینگ سینی
حسرتا کیم کۆرمه دیم مین بیرزمان ساغینگ سینی
کیندیگیم نینگ قانی تامگن آنه جانیم سن وطن

***

ارزیگه پۆلینگده قیلسم مین بوجانیمنی فدا
تنده جانیم باریچه مین بۆلامین سیندن جدا
سین اۆزینگ سن بیزلره گلگون دیارِ آشنا
کۆرکم وآباد قیلسین دایما سینی خدا
جان کۆیرآنه م کبی بیرمهربانیم سن وطن

***

تاریخینگ پیراغی نینگ چیندن اگرقیلسم مُرور
سین اۆزینگ بیزلرگه دور سن باعث فخر وغرور

کۆنگلیم اپچره بار قۆوانچیم،خوشلیک وفخروسرور
خدمتپنگگه تاخته ماقدور هر وطنداشگه ضرور
سپۆگلی پۆرتیم،امیدیم،تنده جانیم سن وطن
سپندن اَپرو دایما آغوقۆشیلگن آشیمه
سپندن اَپریلسم بولر اول کۆن قیامت باشیمه
قۆش تیگرمانگه پۆرور گر پیغله سم کۆز یاشیمه
هیچ قچان قالمس چیده م سپن سیز مپنی برداشیمه
تنده جانیم،رگده قانیم،آرمانیم سن وطن

***

اپزگو آتپنگ آنه پۆرتیم فخرلی افغانستان
دهرارا ده شهرتپنگ آسمانده قۆپگن نردبان
ای سپۆملی میهنیم آتپنگ همیشه جاودان
یاولرپنگ سپنی کۆرالمسدن همیشه بغری قان
باغلرپنگ فردوس پنگلیغ گپلستانیم سن وطن

***

دهرارا شهرت قازانگن معدن وکانېنگ سېنی
ارسلان ېنگلیغ کۆره شچن هر بیر اۆغلانېنگ سېنی
قهرمان باتۆرېیگیت لر مرد میدانېنگ سېنی
مېن بۆتون حیدری چیندن قدردانېنگ سېنی
ای شکوه وعظمتیم،روح وروانیم سن وطن
(۵۲)
درمان
یارب نې اوچون مونچه پریشان بۆله قالدیم؟
حسرت کوییده واله وحیران بۆله قالدیم
کۆنگلیمده فراق اۆتی تۆشیب اېله دی بریان
حقا نې عجب مسکین وسرسان بۆله قالدیم
کۆزیم یاشینی آقۆزیبان دریا تۆزاتدیم
دریا اېچیده بیر دُر غلتان بۆله بۆلدیم
کولگۆ اونوتیب قیغو وغملرگه چۆمیلدیم
حسرت اۆتیغه کۆېدیم وبریان بۆله قالدیم
کۆنگلیم غمیده کۆېدی،قلم چنه دی کاغذ

حالیمگه قره ب بیسروسامان بۆله قالدیم
ازبسکه پۆره ک قانی بیلن نامه پراتدیم
اپل آره سیده مسکین ونالان بۆله قالدیم
گراۆلسه بۆتون یادقیلپنگ دوست ویارانلر
حسرت اۆتیده مونچه غزلخوان بۆله قالدیم
(۵۳)

قربان هپیتی

کپلدی قربان هپیتی کۆنگلیم پریشان دور هنوز
حسرتیدن کۆنگلیم اپچره سوزِحِرمان دور هنوز
اپل قووانور،سپونییبان عید قربان کپلدی دپب
بیزکبی بیچاره لرنینگ کۆزی گریان دور هنوز
کمبغل لرگه پره شمس عید ونوروزوبرات
قاره ناندن قارنی تۆپماق کتته دوران دورهنوز
باله لرنینگ قارنی آچ،اۆستی پلانغاچ دوستلر
کتته اپسته ک کمیغل گه لقمۀ تان دورهنوز

اۆپکه- بغریم اپزیلیب یازدیم ترانه سیزلره
قیغووحسرت بۆتونله ی بیزگه مهمان دور هنوز
قارنی تۆقلر باله سی گرشادمانلیک قیلسه لر
کمبغل لر باله سی حالیگه حیران دور هنوز
باله جانیم،جان بالم کۆزپنگ یاشیدن اۆرگپله ی
سپن اپمس پلغۆزغریب،اپل برچه نالان دور هنوز
قۆتلو بۆلسین ای وطنداش سپنگه قربان هپیتی
گرچه بیزگه خوشلیک آرزو واَرمان دور هنوز
علم ودانشگه یارانلر قدر وقیمت قالمه دی
شان وشوکتلی کپشیلر،کپمسه نادان دور هنوز
خسته وبیچاره کۆنگلیم شادمانلیک اپسته مس
ای عزیزاۆرتاغلریم کۆنگلیم بۆ تون قان دور هنوز